

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Inserati:

Enostop. petlistrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več kot trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona štev. 188.

Društvene naloge.

Letošnje poletje nam je prineslo več velikih društvenih prireditvev, pri katerih se na zunaj kaže naraščajoča moč naše društvene organizacije. Iz njih spoznamo, da smo v svojem ljudskem delu stopili že precejšen korak naprej. Minili so tisti časi, ko se se ljudje shajali samo tu ali tam ob času volitev, samo zaradi agitacije in potem zopet spali do prihodnjih volitev. Nepolitična društvena organizacija, ki ima za smoter vsestransko izobrazbo ljudstva, je najuspešnejše delo za povzdigo narodne omike in zavesti.

Zato pa moramo tudi gledati, da se društveno življenje vsikdar giblje v tem toku in da ne pusti v nemar svojega glavnega namena — ljudske izobrazbe, kajti le narod, ki je visoko izobražen, bo imel v sebi moč do ohranitve samega sebe in do napredka.

Glavno načelo bodi, da se nikdar ne sme vršiti nobena društvena prireditev edino le zaradi zabave ali celo zaradi vživanja. Zabava mora biti in veselje mora vladati v naših društvih, a to bodi le prijetni okrassek resnemu delu. Vsaka društvena prireditev imej kot zdravo jedro tudi poučne zborovanje.

Kdor misli, da je vse opravljeno, če se člani in članice nauče nekaj pesmi in nekaj diletantskih predstav, se korenito moti. Tudi pošteno razvedrilo je gotovo potrebno, to je res, a naša društva morajo imeti višji, vzgojevalni namen. Biti morajo pravo vseučilišče za naše ljudstvo. Nadeležati pomankljivosti šole in vzgojiti nam zavednih in delavnih članov našega ljudstva jim bodi glavni namen. Lahko ni, a doseči se mora in izvesti, ker je potrebno za povzdigo prave ljudske izobrazbe.

Predvsem je potrebno, da se vzgoje društveni člani tako, da ostane obstoj društva zagotovljen neglede morebiti na kako osebo. Za resno, potrebno in zrelo stvar se gre, zato je treba navajati ljudi, da se nauče samostojno misliti in samostojno delovati. Vsak odbornik izvršuj sam izrečene mu posle. Ceprav izpočetka težko, se jih bo sčasoma že privadil. Kjer se ne navajajo od borniki na samostojno izvršitev svojih na-

log in se zanašajo morebiti na kako poedino osebo, ne bo dolgo šlo.

Reden pouk se mora vršiti v vseh stvareh, ki se tičejo praktičnega življenja društvenih članov. Veliko sicer zahtevamo, a to je vse potrebno, ker moramo naše ljudstvo izobraziti popolnoma o stvareh, ki jih potrebuje v praktičnem življenju vsak dan. V izobraževalnih društvih n. pr. bi se moralo gledati i na to, da se pouče člani o naših zakonih.

Nikakor ne smejo izobraževalna društva prezreti važnosti gospodarske organizacije. Ravno izobraževalna društva naj vzgoje zavedne voditelje resnih gospodarskih za-

drug. Za vsako težavnejše delo je treba najprej šole. Kako potreben je pa dandanes pouk v gospodarskih vprašanjih! V teh naših društvih se morajo najprej vsestransko preudariti gospodarske potrebe, tu naj člani poslušajo predavanja strokovnjakov v tehnično-gospodarskih stvareh, tu se naj zaneti želja po pouku in napredku, in izkušnja nam je pokazala že na mnogih krajih, da se je iz izobraževalnih društev porodila zdrava in previdna organizacija, ki je postavila ves način ljudskega gospodarskega življenja na racionalnejšo podlago. Tu se uči ljudstvo soditi z zvišenejšega socialnega stališča vse svoje življenje, tu se goji duh skupnosti, ki je neobhodni predpogoj vsakega velikega dela. Kolikokrat se vneti rodoljubi zastonj trudijo, da bi izvedli kako koristno stvar, a se vedno razbijejo vsi poizkusi nad neslogo in nezaupnostjo, ki sta znak zaostalosti in pomanjkujouče razumnosti! Tu se ne da s silo nič opraviti, in vsako prehitovanje je le škodljivo. Ustanove naj izobraževalno društvo, tu se naj stvar toliko časa razmotriva, dekler ne dozori, in potem pojde lahko samoobsebi.

Že drugi katoliški shod je sklenil, da se naj osnuje izobraževalno društvo v vsaki župniji. Ali ne bi bilo umestno, da bi se na tretjem katoliškem shodu moglo poročati, da se je ta sklep tudi izvršil?

Poletje se bliža koncu. Konec poletja pa pomenja začetek novega društvenega življenja. Za jesenskim delom pride zima, in v tem času je človek mnogo dovzetnejši za pouk, kakor poleti. Zlasti na deželi ne sme dragoceni zimski čas preiti brez koristi.

Predsedniki izobraževalnih društev si naj že zdaj določijo program za zimsko predavanja.

Dvignimo zaklade inteligence, ki še spe v našem naredu! Če je majhen po številu, bodi velik po svojem razumnem delu!

Rešitev Lapajnetovega rekurza.

Cenjenim čitateljem je v spominu, da je bil ravnatelj krške meščanske šole z dekretom c. kr. kranjskega dež. šol. sveta z dne 19. marca t. l. št. 1025, ker se ni hotel umakniti pristovoljno, vpokojen uradne, da so ga, potem ko se mu obljubovali „častipolno umaknitev“, odstranili siloma. Cesar ne opusti župan zadnje kranjske vasi pri svojih odlokih, tega predsednik deželnega šolskega sveta svojemu dekretu ni dodal — vpokojil je g. Lapajneto brez priobčenja najmanjšega vpokojitvenega razloga. § 57 dež. zakona z dne 30. julija 1900. št. 17 našteva natančno razloge vpokojitve učne moči, in nič manj določno uravnava § 53 drž. ljudsko-šolskega zakona vpokojitveno postopanje v slučajih, v katerih je prenehala učna sposobnost učne moči. Po teh postavnih določbah je jasno, da se imajo upokojencu razlogi vpokojitve priobčiti; da imajo politične oblasti sploh svoje odloke stvari primerno in izčrпно obrazložiti, je še posebej zaupkazala uradna instrukcija z dne 17. marca 1855. št. 52, in vsem deželnim šefom ponovno v spomin poklicala Körberjova naredba z dne 1. novembra 1903, št. 11.153. Vkljub vsem tem določbam predsednik kranjskega dež. šolskega sveta Lapajnetovega vpokojitvenega dekreta ne le ni obrazložil, temveč, da mu otežkoči in onemogoči pritožbeno pravico, g. ravnatelja tudi o pravnih lekkih ni pedučil, ki mu pristojne proti izrečenemu vpokojenju. Časa krivic še dolgo ni polna. Proti vpokojitvi se je g. ravnatelj obrnil najprej do slavnega deželnega šolskega sveta s predlogom, naj blagovoli svoj dekret popolniti z dejanskim stanom, na podlagi katerega se je izrekle njegovo vpokojenje, in naj ga poduči o pristojnih mu pravnih pripomočkih, ker je sicer njegova pritožbena pravica iluzorna. Če je deželni šolski svet prvič prezrle eno najglavnejših načel vsakega pravnega postopanja, bi bila z ugoditvijo tega predloga njegova malomarnost v uradovanju ostala vsaj v deželi. Ali glej!

Predsednik kranjskega deželnega šolskega sveta tega rekurentovega predloga deželnemu šolskemu svetu sploh predložil ni.

O pomanjkljivosti prvostopnega postopanja je moralo soditi visoko c. kr. naučno ministrstvo kot pritožbeni točki.

Sedaj je prejel g. Lapajneto ministerielno rešitev.

Visoko c. kr. naučno ministrstvo je, rešuje njegov rekurz, naložilo c. kr. kranjskemu deželnemu šolskemu svetu, da mu morana način, ki ne pripušča nobenega dvoma, priobčiti razloge, ki utemeljujejo njegovo vpokojitev, in da ga mora o priliki dostavljanja rešitve pedučiti o novem, po postavi mu pristojčem pritožbenem roku.

Kdor bi mislil, da je bila ugodna ministerielna rešitev za gospoda ravnatelja vesela, bi se motil; predsednik kranjskega deželnega šolskega sveta je skrbel za nove krivice.

Kljub jasnemu besedilu ministerielnega odloka, ki je velel priobčenje razlogov deželnemu šolskemu svetu, kljub priprosti logiki, da razlogov vpokojenja ne more izreči drug organ, kakor tisti, ki je izrekel vpokojenje samo, predsednik ministerielnega odloka deželnemu šolskemu svetu ni priobčil ter ni pripustil, da se posvetuje in sklepa o nadaljnjem postopanju deželni šolski svet, temveč je rešil ministerielni odlok — s a m.

S tem je segel v območje nadrejenega mu dež. šolskega sveta ter je v enem samem postopanju trikrat napačno postopal.

To pa ne sili v slovensko javnost, ker je končno naloga druge oblasti presojati, če tak uradnik ni sam že goden za vpokojenje, in ker naj dež. šol. svet sam čuva nad svojimi kompetencami.

Cesar se javnosti ne sme prikriti, je del g. ravnatelju priobčenih razlogov, ki naravnost usiljuje sum, da je predsednik namenoma segel v tuje območje, da zamore zavdati udarec rekurentu, stanu, kateremu pripada, in narodu, iz katerega je izšel.

G. ravnatelju se med drugimi neresnicami očita, da govori slovenščino, ki ni prosta dialekta in ki je še slabša od njegove nemščine. G. Lapajneto slovensko govorico pozna skoro cel slovenski svet, tudi člani dež. šolskega sveta; poučeval je na Notranjskem, Dolenjskem in vzhodnem Štajerskem, povsod so ga umeli in radi poslušali. Če mu sedaj tako očita na starost predsednik kranjskega dež. šolskega sveta, ki se je sam priučil trohici slovenskega jezika le v svrhu, da lažje „vlada“ slovensko ljudstvo, ali se to ne čuje kakor norčevanje iz naših narečij?

Razlogi končajo z zmagovalnim vzklikom, da g. ravnatelj nima le najpotrebnejših sposobnosti za vodstvo deške meščanske šole, temveč da bi se mu niti vodstva

verni Afriki pa bode mrak nekoliko daljši in bo trajal 3¼ minute.

V naših krajih mrak ne bo popolen, ampak zakrite bodo vprav ¼ solnčnega premera. Stik meseca s solncem se prične ob 1 uri 15 minut popoldne (čas Ljubljanski), največ solnca bo pokritega ob 2 in 25 minut in ob 3 uri 35 minut bode mrak zopet preminul.

Kdor nima daljnogleda s temnimi stekli za solnčno opazovanje, zamore opazovati z navadnim daljnogledom na ta način, da daljnogled pritrdi na kako primerno stojalo in pusti potem solnce sijati skozi daljnogled na bel papir. Solnčna slika se z vsemi podrobnostmi in pegami pokaže na papirju. Brez daljnogleda se pa solnce opazuje skozi navadno steklo, katero sme nad lučjo nekoliko okaditi. Tudi bolj temne fotografske plošče služijo v ta namen.

I. S.

LISTEK.

Solnčni mrak,
dne 30. avgusta.

Popolen solnčni mrak je za posamezne kraje precej redka prikažen, in prav vsled tega tudi povzroči temveč zanimanje. Svetloba ponehuje tako naglo, da človeka nehote nekaka groza obhaja. Vse stvari premenijo svoje pravo barvo, zelenje v naravi postane temnosivkasto, istotako postane tudi nebo sivo, kakor pred kako nevihto. Obraz človekov kaže prave mrtvaško barve, temperatura pade in videti je, kakor bi vse življenje v naravi hotelo ponehati. Mali ptiči potihnejo in se skrijejo, tudi žuželke in druge živali, ki ljubijo solnčno svetlobo, izginejo. Ni čuda, da je popolen solnčni mrak neuke narode vedno s strahom in grozo napolnil, da še celo veščaki, zvezdoznanci se ob taki priliki nekakega izvanrednega vtisa ne morejo ubraniti.

Pri popolnem solnčnem mraku se nam kaže na nebu mesto solnca čisto črna okrogla ploskev, obdana s svetlimi žarki, katere nazivljejo zvezdoslovci „korono“. Ob solnčnem robu je „krona“ precej svetla, in sega približno za cel solnčni premer od solnca, kjer se polagoma izgubi. Krona pa ni ob solncu enakomerno razdeljena, temuč sega na nekaterih mestih veliko dalje, in obdaja solnce v več ali manj nepravilni poligonalni obliki. Razun krone se pri popolnem solnčnem mraku ob solnčnem (in mesečnem) robu opažajo „protuberance“. Protuberance so velikanski izbruhi žarečih plinov, največ vodenca, na solnčnem površju, kateri liki silni plameni solnčne površje obdajajo in neprestano svojo obliko preminjajo, na nove nastajajo in zopet preminejo. Dočim so protuberance že precej temeljito preiskane, je vsebina in prava lastnost krone še skoro docela neznana. Vzrok temu je namreč ta, da je možno protuberance s spektroskopom vsak dan opazovati,

krono pa le v malo minutah popolnega solnčnega mraka. Krona obdaja solnce kot zelo redka atmosfera, njena vsebina pa do danes še ni razjasnjena in prav za bodoči solnčni mrak 30. avgusta se vršijo zelo obširne spektroskopične priprave, da se žnjimi njena vsebina natančno preiskuje. Zvezdarna „Lick“ v Kaliforniji je odposlala tri ekspedicije, katere se nastanijo v Labradoru v severni Ameriki, pri Madridu in v južnem Egiptu. Tudi razne druge zvezdarne se odposlale svoje opazovalce, ki naj zlasti s spektroskopom opazujejo solnčno obližje in napravijo čim več fotografskih slik ob popolnem mraku.

Proga, ob kateri se bo videl popolen mrak, bo segala od severne Amerike preko Atlantskega oceana na Špansko, severno afriško obrežje, Egipt in preneha v Arabiji. V bližini velikega Vinipeškega jezera v Kanadi bode solnce zjutraj zatemnjeno zahajalo. Na obeh krajih bo trajal popolen mrak 2¼ minut, na Španskem pa in v se-

dvorazredne ljudske šole ne moglo brez pomislekov izročiti. Za vodstvo dvorazredne ljudske šole g. ravnatelj ni moledoval, torej je jasno, da se je sodile in dvomilo o njegovih sposobnostih za degradacijo v izključnem namenu, ga žaliti. Učitelji, v vrsto proti takim insultom uradnih aktov!

Hudomušnost slučaja je hotela, da je isti dan, ko so v Ljubljani izpraznili to golido pomij, drug organ šolo nadzirajoče oblasti g. ravnatelju v službenem imenu zahvaljeval za napredke njegove šole.

Vse to je izrekel predsednik dež. šolskega sveta v imenu slednjega samega; odgovornost bo tega slednjega, ako z molkom odobri predsednikovo postopanje. Ali ni nikogar v c. kr. dež. šolskem svetu, ki bi imel pogum, da vstane in izgovori jasno besedo v varstvo zakona in pravice.

Tedenski pregled.

Na Ruskem so pretečeno soboto dobili ustavo. Ta dan je pač velevažen za rusko zgodovino, a ljudstvo z ustavo še ni zadovoljno, ker prav tisti, ki so se za jo najbolj potegovali, so izključeni in nimajo volilne pravice. Duma ali državni zbor je pa poleg tega le nekaj posvetovalen organ, ki ima nalogo, delati priprave za zakonske načrte, pregledati proračune itd. — Boj se bo torej še nadaljeval, dokler ne zmaga ljudska volja. Že sedaj se je pokazalo, da se je vsled nedostadne ustave položaj Rusije poostiril. Povsod je vršalo zadnje dni, posebno v Varšavi, kjer so delavci prizorili splošno stavko in burne demonstracije tako, da je bilo proglašeno vojno stanje. Tudi v Lodzu je bila zopet splošna stavka. — Ruski dopisnik iz Varšave je „Slovencu“ poročal, da se nemiri, upori in revolucionarno gibanje širi ter množi po večjem tam, kjer je dosti židov; kjer židov ni, tudi uporov ni ali so pa le malenkostni. — Dne 20. t. m. je bila Ljubljana zopet odlična, a krasile je niso zastave, pač pa stotine Marijinih otrok s svojimi zastavami, ki so slavili 300letnico raznih Marijinih družb na Kranjskem. Navzočih je bilo 42 družbenih zastav. Pred 300 leti je 12 mladeničev ustanovilo prvo družbo danes pa šteje Kranjska 388 raznih Marijinih družb s 33.188 člani. To je gotovo mogočna armada zavodnih častilcev Marijinih, armada, ki nekaj pomeni. Zato si pa najhuji nasprotnik Mar. družb „Sl. Narod“ ne more pomagati drugače, nego da jalovo in otročje smeši in priskutno zaničuje vso slovesnost, oziroma navzočnike, s tem pa niti najmanj ne izbrisi mogočnega vtisa, ki ga je svečanost napravila na ljubljansko prebivalstvo. — „Slovenska dijaška zveza“ je sklicala v torek sestanek katoliškega narodno-mislečega dijaštva. Po celodnevem zborovanju se je vršil zvečer obilo obiskan komerz, kjer se je vrstilo krasno petje z navdušenimi govori. Dijaštvo je počastil s svojim posetom tudi mil. g. knezof ljubljanski. Vesel pojav za bodočnost slovenskega naroda je, da imamo toliko vrlega dijaštva, ki gre navdušeno in nevstrašno v boj za svetinje naroda našega ravnajoč se po geslu: „Z Bogom za narod!“ — V Smirni so zalotili veliko armensko zaroto. Našli so 80 peklenjskih strojev, 48 dinamitnih bomb itd. Zaprlj so nad 100 oseb. — Slavnosti odkritja Prešernovega spomenika se udeležijo dijaštvo — Iz Belgrada bo prišlo 12 mož-veljakov. — V Budimpešti živi 160 tisoč židov, na Dunaju tudi skoraj toliko. — Novo mestno hišo so otvorili 18. t. m. v Novem mestu. — General Štešelj toži ruske liste, ki so ga napadali radi Port Arturja. Žena njegova je kupila v Peterburgu palačo za 250.000 rubljev, ki jih je prislužila v Port Arturju. — Na Ogrskem je položaj še vedno zapleten. V Išu je bil 22. t. m. kronski svet pod cesarjevim predsedstvom. Ministrski predsednik Fejervary je predložil cesarju nov načrt, kako rešiti ogrsko krizo. Po 15. sept. bo najbrž ogrski državni zbor razpuščen. Kronski svet je določil, kako rešiti skupne zadeve tudi brez ogrskega državnega zbora. — Stalni obrtni odsek je sprejel predlog, da se uvede v trgovini usposlojenostno izpričevalo. — Državni zbor se bo zopet sešel 22. septembra. Na vrsto pride najprej izjava Gauscheva o stališču Avstrije napram ogrskim zahtevam. — Katoliški sestanek v Zagrebu, ki se je na njem razvil program socialnega dela med hrvaškimi narodom, je vzbudil mnogo hrupa in zabavljanja po raznih hrvaških listih in pri raznih nasprotnikih krščanskega napredka. Ista pesem, kot pri nas! — V Črnem vrhu nad Idrijo je pri občinskih volitvah zmagała kat. narodna stranka. — Ameriški milijarder Rockefeller je za univerzo v Čikagi dal že skupno 500 milijonov kron. — Splošna stavka v Varšavi je končana.

Vojška. Japonci prodirajo v severni Koreji. Vsa japonska armada je združena ter šteje 800.000 mož. Južno od Tumena ni nobenega Rusa več.

Godovi prihodnjega tedna.

Nedelja 27. avg. Srce Marijino, Jožef Kal., Natalija; ponedeljek 28. Avguštin šk.; torek 29. Obglavljenje Janeza Krst.; sredo 30. Roza Limanska d.; Feliks m.; četrtek 31. Rajmund sp., Izabela d.; petek 1. sept. Egidij (Tilen) op., Verena d. m.; sobota 2. Stefan kr., Antonin m.

Rusko-japonska vojska.

Mirovna pogajanja.

Kaj je vzrok, da mirovna pogajanja nečje naprej? Na vsak način se peterburški krogi preveč zanašajo na to, da se bodo finančne moči Japonske izčrpale in da se bo Linjevič tudi v slučaju poraza lahko umaknil preko Harbina v Sibirijo. Japonci bi morali svojo bojno črto vedno bolj raztegniti in njihov strateški položaj bi se dan na dan poslabšal. Zelo dvomljivo je, če Rusi računajo prav. Japonska vojna moč se ni poslabšala, nasprotno njihova armada je sedaj bolj množična kod je le kedaj bila; živila si lahko preskrbi z zaplembami v bogati Mandžuriji in južni Sibiriji. Kar se pa tiče financ, ni pričakovati, da bo zaveznica Japonske, Angleška pustila mikada na cedilu. Zato mnogi menijo, da ima sedanjo obotavljanje Ruske le namen, Japonce nagniti do ugodnejših mirovnih pogojev. Nasprotno povdarjajo drugi, predvsem pariški listi, da Rusija res neče nič več od-

nehati, tretji zopet zagotavljajo, da bodo japonski pooblaščenki kar na lepem odšli iz Portsmoutha, Ojama pa bo udaril na Linjeviča. Sicer je Japonska že precej odnehala; kakor se zdi, ne zahteva več izročitve ruskih ladij in zmanjšanja ruske pomorske sile, ampak zgolj — in sicer kot ultimatum — vojno odškodnino 120 milijonov funtov šterlingov in sicer pod naslovom: Odkupnina za Sahalin. Sedaj pa nekateri trdijo, da Vitte neče slišati o kaki povrnitvi pod katerokoli pretvezo, drugi pa poročajo, da se Vitte huduje nad šovinizmom, ki vlada v Peterburgu. Celó to se sliši, da Roosevelt v resnici ne posreduje toliko, kot se je mislilo doslej. Ta zadnja se nam zdi bosa, Rooseveltu je pač pripisovati vso mirovno akcijo. Po našem mnenju so Rusi še sedaj popolnoma neodločni, kaj naj storijo, ali naj pustijo delovati Vittu ali pa naj se zanašajo na Linjeviča, ki bi rad udaril na Japonce. Dvorske stranke pa po stari navadi intrigirajo in delajo za svoje interese. Zadnje poročilo iz Magdeburga pa poroča, da je car sprejel Rooseveltov predlog. Edina pozitivna poročila v tej dobi, kjer so pogajanja začasno prekinjena, so ta:

London, 25. avgusta. Grof Lambsdorff je izjavil: Neomajnski sklep Rusije je, da ne plača nobene odškodnine tudinev obliki odkupnine Sahalina. Rusija tega načeloma ne stori. — Baje se je v tem smislu tudi izrazil car sam. Tako vsaj poroča iz Peterburga „Lokalanzeiger“.

Portsmouth, 25. avg. (Reuter). Ruski pooblaščenki so poslali v Petrov dvorec dolgo brzojavko, ki obvešča ruski dvor o nekem Rooseveltovem predlogu, ki ga je pooblaščenec sporočil drž. tajniku Peirce.

Pariz, 25. avgusta. „Matin“ poroča iz Portsmoutha, da se je baron Rosen ob 2. uri popoldne odpeljal k Rooseveltu.

Tokio, 25. avgusta. (Reuter). Ministrski predsednik grof Katsura in podminister za zunanje zadeve Chinda sta se potem, ko sta sprejela brzojavko barona Komura podala k predsedniku tajnega sveta, markiju Ito.

Magdeburg, 25. avgusta. „Magdeburger Zeitung“ poroča iz Peterburga: Včeraj je zboroval pod predsedstvom carja ministrski svet in sklenil, da sprejme z malo izpremembo Rooseveltov kompromisni predlog.

Italijanski vojaške vaje.

Ob priliki velikih italijanskih vojaških vaj objavlja strateg Olivieri Sangiacomo („La psicologia della caserma“) nekaj prav zanimivih stvari, ki pa veljajo kolikor toliko tudi za vojaške vaje drugih velevlasti. Za prireditve vojaških vaj so odločilni le politični momenti, Italija jih prireja zato, ker jih Avstrija, Avstrija zato, ker jih Nemčija, Nemčija zato, ker jih Francoska. Nikakor pa niso v soglasju praktične koristi vojaških vaj s stroški, ki jih povzročijo. Pri letošnjih ital. vojaških vajah bodo pravzaprav preizkusili le eno važnejšo stvar: brzojavljenje brez žic. Sangiacomo poroča iz lastne izkušnje o „naglici“, kako se vrše vaje. V vojski je treba hitre odločnosti, vsako obotavljanje škoduje. Pri vajah pa je n. pr. dvanajstega prišel v glavni stan načrt za operacije brigad in divizij, do 16. ga je general sam proučeval, tega dne so šele poslali generalu poveljniki brigad svoja poročila. 17. se pelje general s svojim štabom po celem polju. 19. je nova konferenca z izpremenjenimi določili. Druga dne šele se prične vaje. Na vaje gredo vojaki precej nepripravljeni, marsikateri bataljona manjka, pojavlja se mrzlica, kar se pripeti več slučajev solnčarice. Sedaj se dvigne vse časopisje, vojno ministrstvo pošlje strog ukor in ohladi navdušene vojskovodje in generale.

Stalni obrtni odsek

je v včerajšnji seji odobril §§ 121 do 121 h, ki obsegajo določila o bolniških blagajnah. Sekcijski svetnik dr. Müller je naglašal, da zastopa v zavarovalno in socialno političnem oziru načela, naj plačujejo zavarovalne prispevke delodajalci sami. Izjavil je, da bo treba resno premišljevati, naj li ostanejo samostojne blagajne za vaje, ali naj se združijo z bolniškimi blagajnami za pomočnike. Sploh pa imajo izpremembe glede bolniškega zavarovanja le prehodni značaj, ter se pripravljajo velike izpremembe na socialno zavarovalnem polju. Poslanec E. L. d. e. r. s. c. h. je govoril proti obstoju zadržnih bolniških blagajn za vaje. Odsek je glede zavarovanja sklenil sledeča načela: Zadruga so dolžne ustanovljati bolniške blagajne za obbolele svoje člane, ali pa pristopiti s svojimi člani že obstoječim bolniškim blagajnam. Za vaje lahko ostanejo dosedanje bolniške blagajne ali se pa ustanove nove. Prispevke za vaje morajo plačati zadržni člani sami. Prispevki za pomočnike ne smejo presegati 3% plače, za vaje se določi lahko višočina prispevka drugače, kakor za druge člane. Do vaječeve bolniške podpore imajo pravico oni mojstri ali svojci, ki skrbje

zanj v boleznih. Na občnih zbore zastopa vsak udeleženec en glas, vajenci nimajo pravice govoriti in glasovati na občnih zbore. Oblasti imajo pravico razpustiti blagajne, v katerih se ne postopa po zakonu ali praviilih. Prihodnja seja v torek.

Ogrska kriza.

Fejervary je vprašal sotrudnika lista „Az Ujsag“ o išskem kronskem svetu. Ministrski predsednik je odgovoril, da noče povedati ničesar, ker mu koalicija tudi ne naznanja svojih načrtov. Fejervary namerava zbornici predlagati po 15. septembru tudi zakon o službeni pragmatiki za uradnike in o zvišanju plač državnim uradnikom. „Magyar Nemzet“ je priobčil članek, v katerem naglašal, da bi bilo brezuspešno delo, pričeti še enkrat pogajanja s koalicijo, ki zahteva trdovratno mažarski poveljni jezik. Ker ni mogoče doseči sprave med vladarjem in koalicijo, se morata kralj in dežela sporazumeti. Vladna dolžnost je, vzdržati veljavno obstoječih zakonov in doseči sporazumljenje med ljudstvom in kraljem. Z drugimi besedami je torej Fejervary napovedal koaliciji boj. Vprašanje je, če bo srečnejši, kakor je bil Tisza, ki ga je porazila koalicija. Peštanska stolica je sklenila ustanoviti podporni zaklad za one uradnike, ki bi jih odpustila vlada zaradi nepokorščine. V ta namen je daroval grof Aleksander Karolyi 25.000 kron. Baron Fejervary je včeraj zaslial mnogo politikov, ki jim je poročal o izidu kronskega sveta v Išu. Iz liberalne stranke je izstopil poslanec Laszbovszky

Italijanska mornarica.

Italijanski mornariški minister Mirabello je izdal brošurico, v kateri naglašal potrebo, da moštvo služi več časa na eni in isti bojni ladji. Nadalje zahteva, naj se zvišajo plače podčastnikom, ker je le tako mogoče, da dobi italijanska mornarica izvežbane podčastnike. Mirabello graja nadalje, da mornarji ne znajo molčati in izdajajo službene tajnosti. Italijanskim mornarjem navaja kot zgled molččnost japonskih mornarjev. Ko se je nahajalo italijansko brodovje na Daljnem Vzhodu, se je admiral Grenet razgovarjal večkrat z japonskimi poveljniki, ki pa niso nikdar govorili o vojski, niti o stvareh, ki so se že izvršile. — Italijansko časopisje hvali Mirabella, ki je že veliko storil za laško mornarico, a graja, da stori premalo za jadransko morje. „Messaggero di Roma“ piše: Gospodarji Jadranskega morja so Avstriji, medtem ko mi ne obračamo pozornosti na to morje. „L'Osservatore cattolico“ pa meni, da poznajo avstrijski častniki bolj italijansko obrežje, kakor italijanski.

Rusija.

Vojno stanje je proglašeno nad mestom in okolico Varšava. Vsled tega je bilo v Varšavi včeraj aretiranih 600 oseb, med njimi voditelji inteligence.

Nemiri v baltičskih pokrajinah. Iz Peterburga poročajo: Odstavili so gubernatorja Kurlandije, ker ni znal zabraniti in udušiti nemirov. V 26 krajih v Kurlandiji so izgredniki porušili državna poslopja in sežgali listine, kjer so bili zaznamovani rezervisti za nameravano splošno mobilizacijo. Povsod so zanetili ogenj po gozdovih. Škode je več milijonov rubljev. Dve tretjini kurlandskih posestnikov se je izselilo na Švedsko in Nemško.

Pomiloščenja? „Rus“ poroča iz Peterburga, da mnogo smrtnih obsodb ne bodo izvršili.

Rusko-Poljsko. V Lodzu je dovolila policija nesti judem verska znamenja v sinagoge. Izprevid judov, ki so nosili verska znamenja, je srečala patrulja, ki je mislila, da judje izzivajo, ker so nesli med drugimi tudi rdeče nebo. Patrulja je napadla izprevid in pretepla ter prišla nad 300 oseb, ki so jih pa pozneje izpustili.

Kmečkine miri. Iz Odese poročajo: V okraju Elizabetgrad požigajo gozdove. Boje se, da izbruhne kmečka vstaja.

Volivni red ruske dume.

Berolin, 24. avgusta. Kako so mesta pri volivnem redu dume zapostavljena, priča sledeče dejstvo: V Kievu, ki šteje 247.000 prebivalcev, ima le 7000 oseb volilno pravico, v Odessi, ki ima 405.000 prebivalcev, tudi samo 7000 oseb; Moskva (1.050.000 prebivalcev) ima 11.000 oseb, ki imajo volilno pravico, Peterburg pa, ki ima 1 in pol milijona prebivalcev, niti celih 9000. Od judov, ki žive v Peterburgu ima 137 volilno pravico. To je umljivo, če pomislimo, da ima le tisti volilno pravico, ki plača vsaj 1850 rubljev stanarine na leto.

Srbija.

Srbsko časopisje mnogo piše, ker je bil premeščen 4. polk iz Požege v Učice. Uradno izjavljajo, da je to začetek velikega premeščenja srbske vojske. Na Srbskem so kraji, v katerih častniki ne služijo radi in se smatrajo za kaznovane, če jih prestavijo

v take kraje. Zato pa zdaj ne bodo več premeščevali posameznih častnikov, marveč cele polke.

Nemiri v Turčiji.

V Smirni nadaljuje policija hišne preiskave in zapira osebe, o katerih sodi, da so v zvezi z zaroto. Turke skrbi, ker dosedaj še niso našli 35 bomb, ki so po izpovedbah prijateljev oseb še nekeje skrite. Sodijo, da se nahajajo zarotniki tudi med državnimi uradniki. V armenskih prodajalnicah se našli pripravljene duhovniške in vojaške obleke, ki so bile pripravljene za zarotnike. Iz zaplenjenih pisem sklepajo, da so nameravali dinamitne napade 10. sept. Turške oblasti so storile vse, da niso nastopili Turki v Smirni proti kristjanom. Iz Carigrada poročajo, da se je vršilo v Sivasu v Mali Aziji klanje Armencev, ki so poginili v Kajzeriču in drugih krajih z dinamitom tri mošeje v zrak. V Skadru so našli bombe. Ta poročila še niso potrjena. Najbrže jih razširjajo, da nahujskajo Turke proti Armencem. V Carigradu so pozvali turškega pariškega poslanika Munir pašo, da se udeleži preiskave proti zarotnikom, ki so povzročili napad na sultana, ker so tudi Turki zaplenjeni v zaroto.

Uprava Indije. — Lord Curzon.

Ob priliki odstopa indijskega podkralja lorda Curzona priobčujejo listi nekaj misli o upravi Indije. Podkralj indijski je absoluten, nekaj napolbog. V Indiji ni mogoče vladati po evropskem vzorcu. Pokrajina šteje 300 milijonov prebivalcev, je osemkrat večja kot Nemčija. Ljudstvo je leno, nenravno in nevedno. Tarejo ga vse mogoče nadloge; preteklo leto je 1 milijon ljudi umrlo vsled kuge. Med petmi vasmi ima komajena šola, le devetina vse mladine obiskuje šole. Lord Curzon je še mlad; pridobil si je mnogo zaslug za utrjenje angleške nadoblasti. V Afganistanu je zopet pridobil emirja za Angleško, perzijska pristanišča je pridobil angleškemu vplivu, v najnovejšem času pa je obračal vso pozornost na Tibet. Odstopil je vsled konflikta z lordom Kitchenerjem, ki hoče preosnovati armado v Indiji. Domneva se, da bo lord Curzon na Angleškem svoj upliv uporabil v to, da vrže Chamberlaina, Balfourja in Kitchenerja.

Windhorstov spomenik

se nazivlje „Ljudsko društvo za katoliško Nemčijo“, ki ima po pravilih svoj občni zbor skupaj s katoliškim šedom. Tako tudi letos. Društvo šteje 470.000 članov, torej 70.000 več ko pred enim letom. Dohodkov je imel 388.964 mark, izdatkov pa 872.717 mark. Društvo deluje v socialni in apologetičski smeri ter je razširjeno po celi Nemčiji.

Francoska proti Maroku.

Pariški list „Temps“ hvali korake ministrskega predsednika glede dogodka v Maroku ter izraža upanje, da bodo skupno postopanje velesil in upravičeni ugovori Francije nagnili sultana, da bo dal Franciji zaščitenje. Ako se to ne zgodi, mora biti Francoska odločena, pridobiti svojim pravicam veljave in svoji zastavi spoštovanje.

Kitajska organizuje svojo armado.

Kitajski generalni major Tiang in polkovnik Wei, ki sta te dni bivala na Dunaju sta ondi izjavila, da bo Kitajska konec tekočega leta imela na razpolago 400.000 regularnih čet in da ji bo mogoče v devetih letih hipoma postaviti na bojišče urejene vojske 1.200.000 mož. Na Kitajskem vpeljejo tudi splošno vojno dolžnost.

Jesenške novice.

J. Za otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda na Savi pri Jesenicah je izročil podpisnemu gosp. župnik J. Azman dar g. Jos. Zalokarja, rektorja v Ameriki 75 K, sam pa je pridelal 25 K. Ob isti priliki je daroval g. župnik J. Renier 20 K, g. kanonik T. Kajdiž 10 K in g. župnik G. Vilman 2 K. Iskrena zahvala vsem! Vivant sequentes! — Dr. J. Svetina.

J. Nesreča. Francetu Razingarju z Jesenic je v sredo, 23. t. m., goreča žica v tovarni roko pri komolcu skoraj odrezala, ko se je ovila okoli nje. Sedaj se zdravi v bolnišnici in ni še gotovo, ali mu bodo roke popolnoma odrezali pri komolcu ali jo bo vendarle ohranil.

J. Kakšne gorostasne laži so nagromadili v kratkih vrsticah! V Ricmanjih „je živel duhovnik v svojem delovanju popolnoma podoben našemu Zabukovcu in Zabretu.“ Delovanje Zabukovca in Zabreta je tako, ki li b e r a l c e m n i v š e c i n z m e r j a j o z „rimskimi uradniki“, „škofovi hlapci“, torej po njihovem prepričanju delujeta tako, kakor zapoveduje škof, kakor zapoveduje Rim. In oni duhovnik v Ricmanjih, dr. Požar? Predno je prišel v Ricmanje, je bil župnik v Pazu. Tržaski škof ga je odstavil od župniške časti in ga je poslal kot kape-

lana v Pregalje in potem v Ricmanje. V Ricmanjih je zoper voljo škofovo vpeljal glagolico pri sv. maši, (staroslovenski jezik pa z rimskim obredom), Ricmanjci so se pod njim oglašali za prestop ne k pravoslavju marveč samo k unijatstvu, to je h grškemu obredu katoliške cerkve. Skof je dal dr. Požarju ukor in ga pozval k duhovnim vajam, dr. Požar se je škofu uprl, liberalci s o dr. Požarja hvalili, zabavljali čez škofa, Ricmanjce dalje hujskali, in zmešnjave so bile vedno večje. Skof je slednjič dr. Požarja prestavil iz Ricmanj v Vrtovlje in poslal drugega kapelana v Ricmanje. Toda dr. Požar se je uprl škofu in ni hotel iti iz Ricmanj. Nastanil se je v hiši poleg kapelanije in Ricmanjci so ga vzdrževali, od škofa poslanega kapelana, pa so preganjali, popolnoma bojkotirali da še hrane ni mogel dobiti v Ricmanjih. Prišli so celo v cerkev med sv. mašo razgrajati, vrvi pri zvonovih so perezali, otroci so v duhovnika pljuvali in se mu rogali, in druge surovosti počenjali, v cerkev k maši pa niso hoteli hoditi. Ker kapelan ni mogel v takem obstati, zapustil je Ricmanje in cerkev je zaprla vlada, noben Ricmanjcev ni hotel sprejeti ključev od cerkve. Dr. Požar je bil popolnoma odstavljeno od duhovske službe in sedaj je v Trstu za pisarja, — ne sme maševati, ne spovedovati. Ricmanjci so še danes brez duhovnika, ker ga nečejo sprejeti od svojega tržaškega škofa. Pravijo, da so pod grško-katoliškim škofom, čeravno so prav iz Rima dobili odgovor, da prestop iz enega obreda v drugega se ne dovoli in morajo biti pokorni svojemu škofu v Trstu. Toda zapeljani in nahujskani rajši živijo in umirajo brez katoliškega duhovnika, ko da bi bili pokorni svojemu pravemu škofu. Seveda niso vsi Ricmanjci taki, mnogi skrivaj prejemajo sv. zakramente po drugih cerkvah in tretajo pred nasilneži, ki vse strahujejo, znamenje, da se ne čutijo srečne v sedanjih razmerah. To je resnica o Ricmanjih. K pravoslavju Ricmanjci niso prestopili kakor trdi „Straža“. Da je tako daleč prišlo, ni kriv duhovnik, kakršna sta Zabukovec in Zabret, marveč duhovnik-liberalec, ki ga vsi liberalni listi hvalijo, ki je zapustil duhovniško službo, ki ne maše in v „Slov. Narodu“ priobčuje napade na svojega škofa.

„Jeseniška straža“ dela za odpad od katoliške cerkve, za pravoslavje, to je za tiste cerkev, ki ne prizna rimskega papeža za svojega poglavarja, njeno geslo je: Proč od Rima! Pravi katoličan ve sedaj, kaj mu je storiti z „Jes. stražo“. Kdor bo še dalje prebiral „Jes. stražo“, postavi se v nevarnost, postati o d p a d n i k, kdor pa jo podpira in zagovarja — je že o d p a d n i k v resnici, četudi svojega odpada ni še izjavil. Jeseničani stojte na straži zoper „Stražo“!

J Odpadniki. Že pred enim letom so jeseniški liberalci v „Slov. Narodu“ izjavili: „Za dalje časa nameravamo pristopiti k pravoslavni cerkvi“. Letos so 27. maja ponovili izjavo in povedali, da je „treba razmišljati in potem premišljeno delati“ za odpad od katoliške cerkve. Parkrat še so potem z Ricmanji stražili, v zadnji „Jeseniški straži“ pa so ljudstvo zvito in z lažmi začeli hujskati k odpadu. Pišejo namreč: „Kaj s o R i c m a n j e, nas je že vprašal marksalet jeseničan. Ricmanje so mala vas na Primorskem blizu Trsta, kjer žive revni in priprosti ljudje. Tamkaj je živel duhovnik, v svojem delovanju popolnoma podoben našemu Zabukovcu in Zabretu. Ustavljal je cerkveno petje in zvonjenje ter sploh počel z ljudmi in cerkvenimi zadevami prav po Zabukovčevem načinu. Posledica vsega je bila, da so se ljudje naveličali takih komedij in je vsa občina z županom na čelu prestopila k slovanskemu cerkvenemu obredu t. j. pravoslavju, kjer se še danes prav zadovoljno počutijo.“ Ko bi ne bili sami že povedali, da hočejo „razmišljati in potem premišljeno delati“ za odpad od katoliške cerkve, mislili bi, da so slišali nekaj zvoniti o Ricmanjih, pa so iz nevednosti napačno poročali o dogodkih v Ricmanjih; a po taki izjavi ne moremo tako milo soditi, marveč imeti moramo to lažljivo intenciozno zavito poročilo o Ricmanjih kot sad tistega razmišljanja, reči moramo, da vedoma napačno poročajo in premišljeno hočejo ljudstvo zapeljati v odpad od katoliške vere.

j V Ameriko jo je odkuril, kakor se govori po Jesenicah, ta teden pleskar Bricelj. Bil je ud tiste družbe, ki se je na znani fotografiji s „Sl. Narodom“ ovekovečila. Pravijo, da je veliko dolga popustil v Evropi in se preselil v Ameriko s hvalevrednim namenom dolg poplačati do zadnjega vinarja, če mu bo sreča mila.

j Tovarniška godba priredi v nedeljo, 27. t. m., na vrtu g. G. H. Kavca na Javorniku, koncert. Vabijo se vsi prijatelji javorniških tovarniških delavcev. Začetek popoldne ob 4. uri.

j Predavanje. V nedeljo, 27. t. m., bode predaval v prostorih „Kat. delavskega

društva“ član „Dijaške zveze“, daničar, g. phil. M i r k o R o ž i č o solnčnem mrku. Ker bo 30. t. m. solnce mrknilo, bo predavanje času primerno. G. predavatelj bo pokazal na tabli, kako stopi solnce, kako luna in kako zemlja, da nastane solnčni mrak. K predavanju se vabijo vsi člani in prijatelji društva. Dostop imajo tudi ženske. — Preteklo nedeljo je predaval v istem društvu g. kaplan P r i j a t e l j o knjižici „Mirabilia mundi“, v kateri je popisal neki frančiškan svoje apostolsko popotovanje po Aziji.

Loške novice.

1 P. Donat Zupančič, gvardijan v loškem kapucinskem samostanu, kjer je razun kratkega presledka deloval do 10 let, je prestavljen za gvardijana v Celje. Na njegovo mesto pride za gvardijana v Loko P. M e t o d M i š i č iz Celja. P. Donat je popravil samostan in cerkev in bil znan kot dober pridigar in misijonar.

1 Kranjski sokoli so obiskali Loko, a se vrnilo kislj obrazov. Javno so zabavljali nad mrzlim vsprejemom. Bilo je oklicano po občinskem slugi po mestu, kdo da pride in meščanstvo se je pozvalo, naj izobesi na čast „Sokolu“ zastave. Za sprejem se je agitiralo tudi po hišah. Po intenzivni agitaciji sklepati, bi moralo biti vse mesto v zastavah. A v resnici? Na zgornjem trgu je bilo res nekaj več zastav, na spodnjem trgu pa malo, sprejem mrzel, posamezni „živijo“ so se kar poizgubili, navzlic temu, da se je Grmek iz Bukovice zelo napenjal.

Loški liberalci zato pihajo in sikajo strup in zasramovanje na one, ki niso hoteli izobesiti zastav in s tem pokazati, da soglašajo s politiko Sokolovih starost iz Schweglove zveze. Vzeli so za enkrat na muho gosp. Žužka, pekarja in posebno trgovca Thalerja, katerega prav po pobalinsko napadajo, ker je brez dovoljenja liberalnih kričavec pozdravil o birmi škofa in ni sokolom na čast izobesil zastave. Ali res mislijo nadute liberalne duševne reve, da se bo kdo njihovih psovkv vstrašil in tresoč se vrgel na milost in nemilost njihovi komandi pod noge? Le še tako naprej za zasramovanjem poštenih in uglednih meščanov in kmalu bodo spregledali tudi oni, ki še sedaj robujejo liberalizmu. Psovke v takem vlačugarskem listu, kakor je „Narod“ so za vsacega le čast in ponos. Sram pa mora biti vsakega dostojnega moža, ko bi ga liberalna svojat hvalila, ali pa, ko bi se njenega biča ustrašil in se vrgel pod njen podplat. Živelja odločnost in značajnost!

1 V škripih mora biti loški liberalizem. Ko je priredilo „Katoliško izobraževalno društvo“ veselico isti večer, kakor liberalna čitalnica, so bili liberalci v skrbeh, da ne bi bila čitalnica prazna. Zato so po ulicah in na stopnjicah, ki vedijo z gornjega na spodnji trg lovili ljudi, ki so šli v katoliško društvo, ter jim pihali na dušo, naj za božjo voljo gredo v čitalnico in ne v katoliško društvo. Pred duhovniki so se pa skrili na dvorišče pod stopnjicami. To so junaki! Pač se mora liberalizem v Loku še precej majati, da se posluša takih sredstev!

1 Liberalna olika. Znani liberalni prerok s spodnjega trga sreča ženico, ko gre zjutraj k maši. Kar jo napade s hruļnjem: „No, danes pa ne bo toča pobila, ker jo boš ti z mašo prepodila!“ — Prav liberalno!

1 Bodovljski most. Pred desetimi leti se je na željo občanov zgradil nov most čez Soro, ki je stal takrat še podobno Zmenc s potjo vred nad 3000 kron. Zgradili so ga največ iz tega vzroka, da bi se izognili nad 1400 metrov dolgi in obdeževju silno slabi poti, posebno pa še nad 100 metrov dolgemu klanecu proti Mehelnu. Ko je pa zadnja poveljena meseca decembra leta 1903., ki je napravila ljudem mnogo škode, tudi omenjeni most poškodovala, so občani, ki ta most rabijo, zahtevali, da naj se most popravi; pa to zahtevo jim je županstvo odklonilo, in tako je revež, sloneč ob cesti, kazal mimoidočim svoja polomljena rebra. Ker ga pa njegova sovražnica Sora ni hotela odnesti, se ga je po dolgem čakanju usmilil občinski odbor, ko je na predlog gospoda župana sklenil s sedmimi proti šestim glasovom — tu je županov glas odločil — da naj se most podre in odstrani in zopet prejšnji stari most prevzame, ki je vsaj toliko od ceste oddaljen, da, ko bi ga enaka osoda zadela, bi se mu vsaj po cesti ideči ne posmeovali, kakor se temu godi že več kot dvajset mesecev. Zoper to se so pritožili občani, ki ta most rabijo, na deželni odbor, ki se ga je usmilil, sklep občinskega odbora razveljavil ter ukazal županstvu, takoj potrebno ukreniti, da se most temeljito popravi. Popravo mostu je prevzel na javni zniževalni dražbi gospod Franc Oblak, tesarski mojster v Pušalu, za 743 K; poprava se ima izvršiti do meseca oktobra. Vsi, ki bodo čez ta most vozili, naj pazijo na klanec na mostu!

Idrijske novice.

1 Prestave pri rudarskih uradnikih. Dvorni svetnik Gstätner pri poljedelskem ministrstvu je umrl, ravnatelj rudnika v Příbramu gre v pekoj in govori se, da tudi naš nadsvetnik Schmid odide v penzijo. Pevoda dovolj, da se ugiba na vse strani, katere osebe bodo odlične izpraznjena mesta zasedle in kateri se povspne višje na činovni lestvici. Eden trdi za gotovo, da bodo te in te premembe, drugi ve iz zanesljivih informacij, katerega bo povlašanje doseglo. Zgodi se tudi, da se katerega prav pošteno „potegne“ in on raznaša med znanci najnovejše novosti, katere bodo v kratkem zagledale beli dan. Počakajmo le uradni list, on bo najbolj zanesljivo poročal.

1 Stavbinske vesti. Veliko se letos zida. Okrajna hranilnica bode napravila lepo dvonadstropno hišo. V pritličju bode sama imela svoje uradne sobe, katerih do sedaj res pogrša, tja se tudi preseli c. kr. davkarja in druga stanovanja bodo dobro služila realnim profesorjem. Tudi cesarski zidarji delajo na več krajih. Čudno se nam zdi, ko vidimo zidarje same včasih malo mešati ali potrebni material za zidanje si sami donášati. Toliko fantov čaka sedaj na delo, ki bi radi to delo prevzeli in veliko cenejše služili, kakor zidarji. Veliko hitreje bi se tem potem delo izvršilo, marsikateremu zaslužek naklonil, a pri tem le še prištedilo.

1 Dva nova trgovca z manufakturnim blagom sta prevzela prostore od gosp. Šepetavca. Kupci res niso pri nas v zadregi, kje bi si potrebno omislili, ker se je v zadnjem času več predajalnic na novo odprlo.

1 V Godoviču je fant zabedel svojega tovariša. Ob 2. po noči ga je poganjal spat, a ker se je obotavljal, mu je pomagal z nožem. Gotovo bi bilo najbolje, ako bi bila oba ob isti uri že v postelji, pa bi ne bilo potreba sedaj enemu viseti v smrtni nevarnosti, a drugemu v zaporu premišljevat, da je noč za počitek ne pa za razsajanje.

1 „Naprej“ je začel posnemati umrlo „Jednakopravnost“. Če je le mogoče spravi kje v dotiko našega dekana. Zadnjič je poročal, da se je z ozirom na dekana tiskalo poročilo podpornega društva v Kleinmayerjevi tiskarni mesto v Lampretovi. Resnica pa je le, da Lampretova tiskarna ni mogla pravočasno izvršiti dela, zato se je poslalo „Narodni tiskarni“ v Ljubljano, katera pa zopet ni mogla, ter je kar sama odstopila Kleinmayerjevi. Sedaj se pa trdi, da se je vse to vršilo z ozirom na dekana, kateri naj bode kriv, da Lampret nekaj kronc ni zaslužil. Sedaj je zopet dekan nekaj zagrešil, ker je realec storil nekaj „nelepega“ se je on izrazil: „Ja, vidite, tako se v realki uči“. — Stiri leta šele obstoji naša realka in dve leti je bil dekan sam učitelj na zavodu. Sedaj naj bi pa sam obsojal svoje učenje! G. Kristan, ne preveč na debelo farbat, ker se farba ne bo prijala!

1 Požarna bramba v Spodnji Idriji. Po dolgem času se je slednjič tudi v Spodnji Idriji ustanovila prepotrebna požarna bramba. V nedeljo, dne 6. t. m. je prišel v Sp. Idrijo tajnik zveze gasilcev slovenskih gasilnih društev, g. nadučitelj F. R. Ks. T r e š t, da je mnogoštevilno zbranimu občinstvu govoril o pomenu gasilnih društev, o uredbi itd., ter navduševal navzoče, naj osnujejo društvo, ki bo v slučaju ognjene sile prihitelo bližnjemu na pomoč. Govornikove besede niso bile brezuspešne. V nedeljo, dne 20. t. m. je bil že ustanovni shod. Pristopilo je do 40 za dobro stvar navdušenih nož in mladeničev, ki so takoj izmed sebe izvolili odbor, ki bo vse potrebno ukrenil, da dobi društvo brizgalno in drugo potrebno orodje in opravo. Mlademu društvu želimo najboljših uspehov!

Novice iz Zagorja ob Savi.

Zaobljubljeno romanje k Novištifti, ki se je že nekaj let vršilo redno o Vel. Smarnu, je letos zaradi svete birme preloženo na M a l i S m a r e n 8 septembra.

Pogreb Marijine hčerke Barbare Laznik je bil prav lep. G. župnik ob spremstvu obeh gg. kaplanov je prišel nasproti do stanovanja, opravil slovesno sveto mašo zadušnico in druge obrede z največjo slovesnostjo. Tovarišice so ji zapele dve žalostinki in okrasile grob z mnogimi vencii.

Vihar, ki je pred nedavnim časom divjal daleč naokoli, je v Zagorju podrl n e m š k i h r a s t.

Po birmi v Zagorju. Dan sv. birme nam bo ostal v živem spominu. Mnogim dvomljivim, takimenovanim „čakovcem se pričinja dani. Odredba, vsled katere se niso vzprejemali za birmske botre oni, ki niso izkazali z velikonočnim listkom, se vidi, da je bila pametna in dobra. Saj je res tako: kdor ne spoštuje e n e g a zakramenta, tudi drugega ne bo. Veliki večini je to po volji. Pokazalo se je precej, kdo niso

posebno goreči kristjani, ki so dosedaj večkrat naglašali proti nam, da so morda „najboljši“. — Skandal pri Weinbergerju se kaže v čedalje lepši luči. Glavni vzrok, kakor se kaže, je nova „ljudska hranilnica in posojilnica“, ki je že v tem kratkem času (5 mesecev) marsikomu pomagala. A to ravno nekaterim ni po volji. Zato so pokazali svojo jezo proti škofu, ki pa tega ni kriv. Vidi se, da je bila stvar umetno skovana. Pisarenje in telegram v „Sl. Narodu“ je imelo namen res delati „razburjenje“, ter vsaj manj zadovoljne in le bolj od slabših strani znane delavce pridobiti za razgrajanje. A ni se posrečilo. Tudi taki so vedeli več olike, in so bili bolj pametni. Obnašali se so dostojno ter so rajši prejemali blagoslov — brez muzike. „Razburjenje“ se je obrnilo proti onim, ki so ga hoteli imeti. Pametni ljudje vseh slojev od uradnikov do delavcev, brez razlike strank, skozinskozi vsi obsejajo ono hudobnoneumno otročarijo, in obžalujejo, da se je to zgodilo v Zagorju. Piskači in piskačice se sedaj sami sramujejo svojega slavnega čina. Posestnica goštilne je baie že tedaj bridko jokala nad svojimi gosti. — Otroci domače zagorske šole so šli v soboto Prevzvišenemu nasproti b r e z š o l s k e z a s t a v e, ker jim je vodstvo niti na prošnjo g. kateheta ni hotelo dati. Tudi zaradi tega jih morajo sedaj gotove osebe mnogo slišati. Celu najpripravejši ljudje so se nad tem zgražali, češ, se takoj vidi, k d o j e š o l s k i o č e. „Sl. Narod“ piše, da jih je bilo več kot „neznamna kopica“ piskačev pri Weinbergerju. A sedaj se še tista „kopica“ — krči. Bilo je res precej ljudi na vrtu, a mnogi so prišli v goštilno brez vsakega slabega namena. Mnogo jih je pokleknilo, da bi dobili blagoslov, a so jih piskači s silo pregnali. Nekaterim otrokom so piščalke kar vsilili. Sedaj iščejo med seboj tistega, ki je vse to povzročil. A nobeden ne mara biti odgovoren. Zato drug drugemu očitajo: „Ti si kriv...“ Je že križ, če se kdo brati z „Narodom“ in z možički v njegov papir zaviti.

Tržni dan smo dobili na novo. In sicer bo vsako soboto, pričnši z današnjim dnem, 26. t. m.

Nemška ljulka gre v klasje. Nekaj nemških gospodov je bilo 23. t. m. precej dobre volje v premogovski restavraciji. Med drugimi so začeli peti tudi slovenske pesmi, oddihljeje so pa mašili s „heil“-klici. Kar se zunaj začuje „pereati“! Na to prihitela dva nemška naduteža, napadeta delavca, ki je stal zunaj in ki je bil, kakor pravi, glede tega prav nedolžen, ga podereta na tla in ga ranita do krvi. Ker se dotični pozneje ni dal preprostiti, da ne bi tožil, ga je premogovski ravnatelj baje zato odpustil iz službe in celo njegovi družini odpovedal stanovanje! To je pravico nemških neodrešencev, ki naj jim mi strežemo z dvojezičnimi napisi! So pa že preveč predrzni ti ljudje.

Vipavske novice.

„Katol. slov. izobraževalno društvo“ v St. Vidu je priredilo v nedeljo 20. t. m. veselico. Vspored je bil bogat in ukusno izbran, ali tako finega, preciznega in tako dovršenega proizvajanja — odkrito povedano — nismo pričakovali; tu se je najlepše pokazalo, koliko se da na deželi z izobraževalnimi društvi doseči, koliko izbornih moči bi se dalo vzbuditi med ljudstvom, ki ostanje nedvignjeni zakladi, ker se nimajo prilike razviti. Občudovali smo tu glasove, ki bi delali čast vsakemu odru. Posebno sta se odlikovala sopran in pa tenor. Vsa čast torej phil. Uršiču, ki se ni ustrašil velikega truda, da je društvo iznova poživil in pevce tako izbornu izuril. Vsa čast pa tudi vrlému tamburaškemu zboru! Dasi je število le majhno — drugega brača je celo manjkalo, — vendar je bilo proizvajanje prav dobro. Naposled pa je vzbudil pri igri „striček“ mnogo veselja in smeha s svojim nastopom in pristnim šentvidskim dialektom. — Društvu želimo, da bi na tej poti vrlo napredovalo in nas kmalu zopet zabavalo s svojim krasnim pevskim in tamburaškim zborom.

Mlekarna. — Osnova se je odbor, ki bi imel proučiti, bi li bilo dobro ustanoviti mlekarno za Vipavsko in kje naj bi se ustanovila. Odbor se je odločil, naj bo pod Mančami ob Močilniku. Mlekarna bo imela svojo ledenico, izvažala bo mleko v Trst. — Vipavska ima sorazmerno s prebivalstvom jako malo travnikov in zato tudi malo goveje živine. Zato bi svetovali odboru da premisli najprej, bo li mogla mlekarna uspešno delovati, boli dobivala dovolj mleka. Toliko v prevdarek.

Suša na Vipavskem. Zadnji čas je začela zopet pritiskati huda vročina in suša. Studenci so večinoma suhi, ljudje v o z i j e iz Lipice vodo po eno uro daleč. Dal Bog kmalu potrebnega dežja!

Na Gočah ustanavljajo fare že — šesto leto. No, zdaj se vendar enkrat uredi.

Iz slovanskega sveta.

Cenzura na Ruskem. Knjige in listi so na Ruskem uvrščeni v dve kategorije; prve se lahko objavljajo brez cenzure, drugim se morajo druge že v rokopisu predložiti mestnemu cenzorju. Sicer pa se tudi prve vrste knjig ne sme razprodajati, predno ne dobi cenzor nekoliko izvodov že preje v roke. Cenzor sme zapleniti vsako stvar, ako se njemu zdi, da je proti moralnim in predvsem proti državnim zakonom. Založnik in pisatelj pa imata posla ne z enim, ampak z osmimi cenzorji, ki so šefi mestnega cenzorja in od katerih ima vsak pravico zabranjati tisk. Na Ruskem oblasti razločujejo tudi med knjigami, ki se za razumnost in knjigami, ki jih lahko čita priprosto ljudstvo; zato oblast ne dovoljuje, da nekatere knjige, ki so sicer pripuščene, pridejo v javne knjižnice. Sedaj so zahtevali izdajatelji, naj se cenzura odpravi. Vlada pa je predlagala, naj se odslej knjige, predno jih obelodanijo, pošljejo ministrstvu za notranje stvari potem pa narodni akademiji znanosti. Akademija pa je ta predlog odbila, ker noče vršiti delo policije.

sl Poljsko društvo „Ojczyzna“ na Dunaju. Ze pet let obstoji na Dunaju poljsko društvo katoliških delavcev in delavk pod naslovom „Ojczyzna“. Njegovemu ustanovitvenemu so socialni demokratje zelo nasprotovali, ali zastoj. Rabili so v resnici nesramna sredstva, da bi preprečili ustanovitve, ali njih namen se ni uresničil. Iz letnega poročila, ki ga je društvo sedaj izdalo, navajamo sledeče podatke: — „Ojczyzna“ ima 320 udov. Knjižnica društva ima 1053 zvezkov. Tekom leta so si člani izposodili 627 knjig. Denarni fond za zidanje lastne hiše znaša 1481 65 kron — društveno življenje je zelo živahno. Vsako nedeljo se v društvenih prostorih (I. Schaulflegasse 6.) zbira blizu 200 članov, ki se kratkočasijo s petjem, deklamacijami, gledališkimi igrami ali pa poučujejo s predavanjem in čitanjem.

sl Nemškutarija v Galiciji. Nemškutarija se tudi še šopiri v Galiciji. V vsakdanjem življenju govori se še zelo v blaženi nemščini. Ako se človek sprehaja po ulicah večjih mest kakor so Bred, Złoczów, Przemyśl, Jarosław, Rzeszów, Kolomij, povsod se sliši nemško-židovsko žlobudranje. Čele v uradih so še uradniki, ki se delajo, kakor bi poljsko ne znali, četudi so v Galiciji rojeni in vzgojeni. Ravno isti servilno-germanski duh vlada v poljskih šolah bodisi srednjih, bodisi ljudskih in strokovnih. Razne ekselencije in dostojanstveniki, ki pridejo obiskat te šole, predvsem se zanimajo za nemščino; napredek v nemščini jim je vsakikrat premajhen in deželni zbor se je že večkrat pritožil, da poljska mladina premalo zna nemško. Na železničnih postajah se tudi že vidijo napis: Jarosław, Krakau, Lemberg itd. — „Vže je skrajni čas“ — piše „Kurj. Lwowski“ — da bi poljsko občinstvo enkrat že izkoreninilo nemškutarijo iz zasebnega in uradnega življenja, da bi zlasti ohladilo nekatere pedagoge v njihovi germanski navdušenosti.

sl Slovaki. L. Niederle je izdal v Budimpešti narednostni zemljevid Slovakov. Iz zemljevida se vidi, da od 2019.641 Slovakov na Ogrskem, prebiva 1.749.415 Slovakov v 16 severozahodnih okrajih Ogrske. V 10 okrajih imajo večino, v 6 pa tvorijo precejšnjo manjšino. Slovaki torej prebivajo na prostranstvu 56.265 štirj. kilometrov. Naibolj čisti slovaški okraji so: 1) oravski 94,7 %, 2) trendinski 92,8 %, 3) lipovski 92,5 %, 4) zvolenski 89,4 %, 5) turčanski 73,6 %, 6) nitranski 73,1 %, 7) sariški 66,1 %, 8) spiški 58,2 %, 9) tekovski 73,1 %, 10) pežunski 51,1 %. Drugih 6 okrajev ima po 40 % Slovakov. Četrtna Slovakov je protestantskega veroizpovedanja (430.162), tri četrtnine pa rimsko-katoliškega. Katoliški Slovaki spadajo pod roliško, ostrigomsko, spiško in nitransko škofijo. Skofje so sami Mažari. V duhovnih semeniščih (v Spišu in Košicah) poučuje se v latinskem in mažarskem jeziku. Protestantski duhovniki so večinoma Čehi. Sv. pismo, ki ga protestantski Slovaki rabijo, ravno tako druge obredne knjige so češke.

sl Koliko je židov na Ruskem. Rusko notranje ministrstvo je izročilo ministrskemu svetu obširno statistično gradivo tikajoče se židovskih prebivalcev na Ruskem. Iz tega gradiva navajajo „S. Pet. Ved.“ le te podatke. — Na Ruskem prebiva 4.899.500 židov. Od te številke 98 % to je 4.794.670 židov je priznalo kot svojo materinski in običajni jezik — žargon. Ostalih 99.830 oseb to je 2 % je priznalo kot običajni jezik: ruski, poljski, nemški in tatarski. Zanimivo je, da je 5370 kristjanov pripoznalo za svoj materinski jezik židovski žargon; v to skupino spada 2451 pravoslavni, 2054 katoličani in 562 protestantov.

Po svetu.

Pismonoševa palača. Francoski listi pišejo: Blizu mesta Hauterive se dviga posebna vila. Tu je združenih nebroj slogov in vse dela vtis, da je to bivališče

vil, ki ga je postavil kak čarovnik. In res je ta stavbenik mal čarodejec: reven pismonoša Ferdinand Cheval, ki je v teku 26 let sezidal to palačo z lastnimi sredstvi in z lastno roko. Dan za dnem je hodil po gorah, kedar mu je depuščal čas, nabiral kamenje, ga spravljal domov in iz njega sestavljal palačo. Poslopje je visoko 36 metrov. Od mnogih stolpov, ki krasi palačo je najvišji visok 24 m. Sosedje pravijo, da je stavbenik norec, on pa se jim lahko smeje v pest ter ves srečen gleda delo svojega življenja. Pokazal ni le, da je izboren arhitekt, stavbenik in delavec, ampak tudi nadarjen kipar, ker sedaj krasi notranjost svoje hiše z lepimi kiparskimi deli.

„Mrtvaška cvetlica“ na otoku Javi ima cvetje, iz katerega puhti neprestano tako močan vonj, da umre tudi najmočnejši mož, ako bi dalje časa udihaval va-se ta vonj.

Nenavadno delaven je slavni izumitelj Edison dela večkrat po 36 ur na dan neprenehoma, potem se zgrudi na klop, zaspi za par ur, ko se pa zbudi, zopet dela. Večkrat se ne preobleče cel mesec, v posteljo se pa vleže le malokdaj. Seveda je zato tudi sila nervozen. Najljubša mu je zelo dragocena, natančna ura, katero mu je podarila neka znanstvena družba. Vsakih štirinajst dni dobi kak patent za kako novo izumitev. Sedaj se bavi z elektrokemijskimi problemi.

Zanimiva socialna vest. V Newyorku so te dni izročili otrokom neki veliki park v samoupravo. Otroci so izvolili svojega župana in odbor, ki vodi celo podjetje. Otroci so ustanovili več pododsekov, policijski, higijenski, finančni, atletski, gimnastični in igralni. Otroci so že imeli več shodov; deklamacijo ne daje volilne pravice. Za župana je izvoljen petnajstletni deček, najboljši atlet. V svojem zahvalnem govoru je dejal: „Za čiste volitve smo strastno delali. Dobra stvar je zmagala.“

Goveji pastir — izučen zdravnik. Na otoku Rigenu v Baltičkem morju je pasel goveda tuja goveda. Nekoč leže spat in v spanju ga ogrize neki pes. Ko je došli zdravnik obvezal in zašil ranjencu rane, se ta pogleda v zrcalo in pravi: „Niste mi dobro naredili“, in pojasni zdravniku, kako bi bil moral narediti. Ko ga je zdravnik prašal odkod to zna, je povedal, da je študiral medicino, a po zgledu grofa Tolstoj, ki je bil nekaj časa vaški kravar, se je tudi on dal najeti za govejega pastirja.

Zaljni črevlji. Ameriški list piše: Mnogo je črevljev, ki se nosijo le o gotovih prilikah. A deslej ni bilo črevljev, ki bi se nosili edino le ob času žalovanja. Taki čevlji se pa izdelujejo sedaj v Lyonu. Sve-tijo se le malo in so okrašeni s travkami in kroglicami, ki izgledajo melanholično.

Bolhe pregnale delavce. Iz Milwaukee v Ameriki poročajo: Milijoni bolh so prepadli upesence Luthern Manufacturing kompanije v North Milwaukee in še imajo tovarno v posesti. Male žuželke so pokrile tla po noči in jele „delovati“ brž, ko so se prikazali delavci. V poluri ni ostal ni eden mož pri delu. Odkod jih je toliko prišlo, je skrivnost.

Japonski ponos. Tajnik bivšega perzijskega velikega vezirja se je dva meseca mudil v Tokiu. Povsod so ga prijazno sprejemali in častili. Predno je odšel in se poslovil od barona Komure, ki je bil takrat minister, mu je postal po perzijskem običaju na dom dragoceno preprogo kot darilo. Ni prešlo pol ure, kar mu nekdo prinese preprogo nazaj in priloženo pismo, kjer mu je Komura sporočil, da preprogo zato ne more sprejeti, ker nima ničesar, kar bi mu mogel vrniti. Kot oče velike rodbine ne more delati velikih stroškov. Isti perzijski vezir je v neki tokijski ulici kupil od stare žene košarico sadja. Plačal ji je v zlatem denarju. Ker mu žena ni mogla vrniti, kar je bilo odveč, mu je dala nazaj vse. Vezir ji je velel, naj vse obdrži. Žena pa mu pravi: Jaz sem še dovolj močna in ne morem sprejeti miloščine. Če si pa sama ne bom mogla služiti kruha, me bo preskrbeval moj dobri sin.

Zdravniki — ministri. Na Francoskem zavzemajo zdravniki višje politično mesto, kot povsod drugod. V zadnjih ministrskih kabinetih so bili kar trije zdravniki: Combes, Clemenceau in mornariški minister Lanesan. V senatu so imeli profesor Cornil in nekaj drugih zdravnikov vodilno vlogo; v poslanski zbornici je okrog 60 zdravnikov. V Italiji je minister za vzgojo profesor Bianchi, ki je znan psihijater. V Španiji je bil pred kratkim poklican v kabinet zdravnik Don Carlosa, M. Cortez. Portugalski zdravniki se ne zanimajo zelo za politiko; vendar je sedanji mornariški minister Moreira zdravnik. Tudi ministrski predsednik v Katalandiji je študiral medicino, predno se je posvetil politiki.

Bogati zaročnik. Iz Korneuburga javljajo o sledeči premeteni goljufiji: Krojaški pomočnik Baruh, doma iz Ogrske, se je v Hamburgu seznanil s hčerko nekega južnonemškega gostilničarja, ki se je učila

v Hamburgu gospodinjstva. On se ji predstavi kot trgovec. Nekega dne jo povede na obal reke Labe, kjer so bile usidrane jadralnice in ribiške ladje, ki so vse nosile začetne črke S. B. Krojač se je pisal Samuel Baruh in je dekletu dejal, da so te takoznamovane ladje njegove. Dekle je bila vsa srečna in hitro pisala četno pismo, kjer mu je sporočila o veliki sreči, ki jo je doletela. Čez nekaj dni pride oče sam v Hamburg in zaročenca mu pokažeta ponosne ladje, last ženinovo. Oče jim je ginjen dal svoj blagoslov. Zaročnik je nato prosil tasta, naj mu posodi 10.000 mark, ker bi rad kupil še nekaj ladij, pa nima gotovega denarja pri roki. Oče mu ga radovoljno da. Nato je sledila pojedina in vsi so se dobro imeli, kar zmanika ženina. Dolgo so ga čakali — dočakali ga niso. Popihal je z vsemi 10.000 markami. Policija ga seveda išče. Tiste ladje, ki imajo inicijale S. B. so last dolnjelabskega ribiškega društva.

Pes je več vreden nego otrok. „Hlas Naroda“ poroča: Neki kolinski občan se je usmilil zapuščene sirote — osemletne deklice — in skrbi za njo, kakor za svojega lastnega otroka. Zahteval pa je od občine, katera je dolžna skrbeti za otroka, na dan prispevek 40 h. Ta vsota je gotovo majhna. Občina pa mu je ponudila samo 20 h. Začela se je pravda, katero je občan izgubil pri vseh instancah ter moral plačati še 200 kron sodnijskih stroškov. Ali siroto je vendar obdržal. — Pred nekoliko dnevi je psiček istega občana malo opraskal neko žensko. Opraskanje je bilo neznatno ali navzlic temu se je psiček moral oddati na opazovalno postajo. Opazovalna postaja je računala za hrano psička 80 h na dan. In ljubi občan je moral plačati. Torej velja hrana za psička trikrat več, nego hrana, obleka in šolske potrebščine za otroka.

Strah pred tatovi. V Erfurtu se je zgodila sledeča resnična zgodba. Neka vdova je imela 9000 mark denarja. A živela je v vednem strahu, da ji ne ukradejo tatovi denarja. In sklenila je prenočevati na prostem z denarjem čes, nihče ne bo slutil denarja pri revji, ki je prisiljena prenočevati pod milim nebom. Ko je s svojo hčerko spala na prostem in se zjutraj prebudila, ni bilo več denarja. Dašla policija ni zasledila prebrisanih tatov. Vdova s svojo hčerko zopet spi v svojem stanovanju!

Kuga v Indiji. Londonsko ravnateljstvo za splošno zdravje poroča, da ponehuje kuga v Indiji. Od mesca januarja do junija je umrlo v Indiji za kugo 900.000 oseb. V Madrasu in okolici je umrlo od 20. januarja do 16. februarja na kugi 1623, od 12. maja do 8. junija pa le 69. V Bengaliji je umrlo od 20. januarja do 16. februarja 17.531, od 17. marca do 13. aprila 31.159 in od aprila do junija le 936 oseb. Tudi v drugih pokrajinah se je zmanjšalo število za kugo obolelih in umrlih oseb.

Beda in materinska ljubezen. V neki dunajski hiši so opazili stanovniki, da jim je neka šivilja trikrat ukradla iz okna na hodniku nekaj mleka in kruha. Šiviljo so tožili. Pri sedišču je izjavila, da je to storila iz bede. Ima namreč petmesečno dete, na teden pa zasluži komaj 4 goldinarje. Tožitelji so seveda odstopili od tožbe, državni pravdnik pa je predlagal, naj se da pravici v toliko zadoščenja, da se šiviljo obsodi na 48 ur hišnega zapora; to neškodljivo kazen so ji tudi dali. Težakinja Marija Kratky; stanujoča v nekem dunajskem predmestju, je morala sebi in osmim otrokom preskrbovati hrano in stanovanje, dasi boleha na sušici. Kruh si je prislužila, za stanovanje pa ni mogla dobiti denarja. Zato jo je hišni gospodar postavil na prag. En otrok je imel škarlatico. Mati je odšla na polje in tam napravila zase in za otroke šotor. V tem stanu jo je našla policija in ji zapovedala, da mora otroka takoj oddati v bolnišnico. Mati je nato šla k policijskemu zdravstvenemu odseku in naznanila, da je otroka dala v oskrbo stari materi. V resnici pa je dete skrila. Ko je oblast za to izvedela, so jo izročili sodišču zaradi napadnega obvestila. Tu je Kratkyjeva povedala, da deteta ni mogla dati v bolnišnico, ker še toliko ni imela, da bi ga oblekla. Ženo so opustili, ne ve se pa, ali so ji kaj dali, da si pomore.

Koliko dobička donša perutninstvo. Ta stroka se goji posebno na Ogrskem. Leta 1897 so izvozili od tamkaj: žive perutnine za 8.934.000 kron, zaklane perutnine za 13.412.000 kron, jajec za 2.550.000 kron, perja za 11.422.000 kron. — Skupno za 36.224.000 kron. To število se je v zadnjih letih pomnožilo, tako, da je l. 1902 doseglo ogromno vsoto 69.569.168 K. Samo jajec je bilo leta 1900 iz Ogrske dovoženih k nam za 17 milijonov kron.

Katoliško vseučilišče v Lovanju v Belgiji je šelo preteklo leto 100 profesorjev in 2000 dijakov iz vseh delov sveta. Vseučiliščna knjižnica ima 150.000 zvezkov, nebroj manuskriptov in mnogo redkih del. Vrhtega imajo posamezni kolegiji svoje knjižnice. 900 revij je dija-

kom na razpelo. Vseučilišče ima mnogo seminarjev in institutov, za tomistično in moderno filozofijo, socialno ekonomijo, latinsko in grško zgodovino, laboratorije za zoologijo, anatomijo, antropologijo, kemijo, fiziko, farmaceutiko, mikroskopijo, cistologijo, mikrobiologijo, bakterijologijo, muzeje za paleontologijo, botaniko, agronomijo, gozdarstvo in rudarstvo, šolo za socialno-politiške, konzularne in trgovinske vede, pedagoški inštitut itd. Vseučilišče je, odkar obstoji, razdelilo 40.000 diplom.

Generala Nogi in Kodama — pesnika. Kakor je znano Japonci kaj radi pesnikujejo. Njihova poezija je ljubka, nežna in kratka. Iz Moji poročajo, da je general Nogi poslal generalu Kodami na bojišču pesem, ki slove: „Na severu, vzhodu, jugu in zahodu sem prehodil polja, gore in reke, spomladi, poleti, v jeseni in pozimi sem videl luno in cvetlice, poldrugo leto je že minulo, odkar se je pričela vojna, možje in konji starajo, ali duh moj je ostal mlad in čil, dasi ljube domovine ne vidim.“ Kodama mu je odgovoril s sledečo pesmico: „Tisoče mrličev pokriva polja in reke. Če se konča vroča bitka, pridejo otroci iz vasi, da nam prodajajo cvetlice. Spomlad je minula, jesen je prišla, ali naloga moja še ni izpolnjena. Že dvoje leti je minulo, a telo moje še ne počiva v domovini.“

400.000 kron za dojenčkovo steklenico. Najdražja steklenica za dojenčke se je prodajala pred kratkim v Londonu. To je neke vrste kupa, izrezana iz kristala, v obliki čudne živali. Delo je iz 16. stoletja. Mož, ki je odkril umetnine v neki izložbi, jo je cenil na 60 kron. Prva ponudba pa se je že glasila 12.000 kron in za 400.000 kron je bila slednjič prodana.

Mandžurski trgovci v Berlinu. Mnogo mandžurskih trgovcev se sedaj mudi v Berlinu, da preskrbe za zimo z različnim blagom Harbin in druga središča ruske vojske. Malo se menijo zato, da utegne morda biti v kratkem sklenjen mir. Oni računajo, da bo v najugodnejšem slučaju trajalo še mesece, dokler zadnji ruski vojaki zapuste Mandžurijo. Trgovci, elikani ljudje, ki govorje ruske in francosko, obiskujejo v spremstvu tukajšnjih agentov največje tvrde z najrazličnejšim blagom. Poglavitno kupujejo volneno in trikotno blago, suknjo, perilo in tudi rokavice, fine likerje in konzerve. Vse plačajo dobro in v gotovini.

Sultan pokrajine Sulu na Manili zasnil hčer Rooseveltovo. „Daily Mail“ poroča to zanimivo vest: Miss Alice Roosevelt, ki potuje v spremstvu več državnikov po Filipinah, je obiskala tudi sultana v Sulu na otoku Manila. Sultan, ki ima velik harem, se je zaljubil vanjo in jo takoj zasnil. Hčerka predsednikova mu je šaljivo odgovorila, da se bo premislila. Svojemu spremstvu pa je dejala, da ima sultan že itak dovolj žen. Sedaj ameriška ekspedicija misli, kako bi pomirila sultana, da ga ne razžali, če bo izvedel, da ga Miss Alice Roosevelt ne mara.

Tržiške novice.

Častni občani so predmet splošnim pogovorom v našem trgu. Se sedaj nam ne gre v glavo, kake zasluge imajo ti možje za trg Tržič. Splošna nevolja je obrnjena na tovarnarja Jul. Goeken, ki je tako izdal opozicije. Pohujšujejo se pa tudi nad g. Gassnerjem, ki je take „zaslužne“ može predlagal. Dobri stvari v prid bi bilo, da g. Gassner javno Tržičanom pojasni, zakaj je ravno on č. občane predlagal. Saj gosp. Miklič kmalu pride nazaj iz Kočevja v Tržič, da mu izjavo prestavi v slovenski jezik.

Sto kron za reveže je dal gospod Fr. baron Born, da se razdele še isti dan, ko bo častni občan Rieger zapustil Tržič. Ta „občeprijubni“ občan misli namreč septembra zapustiti Tržič in oditi na Koroško. Pa naj kdo še reče, da nima Rieger zaslug za Tržič.

Nemški pečat ima tukajšnja pošta in občina. Vsaj pravično bi bilo, da se pristavi poleg „Neumarktl“ tudi Tržič. To zahtevamo v imenu slovenskega prebivalstva.

Huzarji so se 23. avg. za en dan na potu iz Celovca v Ljubljano — ustavili v Tržiču. Častniki so bili gostje gospoda barona Borna.

Veselico na Pristavi nameravajo prirediti vseučilišniki slov. dijaške zveze. Predstavljali bodo igro „Rokovnjači“.

Mrtvega so našli na Kilavci pri Tržiču znanega žgajnarja Antona Godino. Ubilo ga je žganje.

Zabavni večer tamburašev, pevcev in igralcev društva sv. Jožefa v nedeljo zvečer na Skali se je dobro obnesel. Želimo še večkrat take zabave.

Egiptovska tema je vladala po tržiških ulicah v sredo zvečer. Deževalo, gromelo in treskalo je, ni se videlo korak pred seboj. Električna naprava je baje zato počivala, ker so bliski razsvetljevali temno noč.

Dalje v II. prilogi.

Stajerske novice.

š **Vihar.** Iz Artič se nam piše: V sredo zvečer okoli 9. ure prihrula je od zapadne strani strašna nevihta, katera je trgala strehe in ruvala ter lomila drevesa, sadje, kolikor gaje, pa otresla — Vmes padala je gosta a drobna toča. V četrtek zjutraj okoli 4 ure nastal je pa požar vsled nepredvidnosti. Skedenj se je vnel. Ker je bilo brez vetra, se ogenj ni razširil. Bog nas varuj takih nesreč.

š **Imenovan** je za pravega veroučitelja na ptujski gimnaziji doseđani suplent g. Anton Kolarič.

š **Umor,** o katerem smo poročali preteklo sredo, 23. t. m., se ni izvršil pri Sv. Antonu ampak pri Sv. Lovrencu. — Franco Plohl je Lovrenčan in je tudi v lovrenški župniji izvršil svoje hudo delstvo.

š **Umazano nemško perilo.** Pred zadnjimi deželnozborskimi volitvami je kandidat Pfrimer javno zabavljal večkrat zoper lastnika „Marburger Zeitung“, Leopolda Kralika. V njegovem listu je malo poprej dal tiskati svoj volivni oklic. Ker se je Kralik čutil razžaljenega, je vložil proti Pfrimerju tožbo. Včeraj se je vršila pred mariborskim okrajnim sodiščem obravnava. Na željo obeh strank je bila obravnava tajna. Kralika je zastopal neki dr. Possek, Pfrimerja pa dr. Mravlag. Da se zaslisi še nekatere priče, so razpravo preložili na nedoločen čas. Kaj si bodo ti nemški bratje očitali drug drugemu, ne bo prišlo v javnost, ker je vse preumazano. — Te dni je bil 27letni Rene Miklautz, sin rajnega mariborskega odvetnika obsojen radi goljufije v šestmesečno ječo.

š **Umrli** je v ljubljanski bolnišnici v četrtek, dne 24. avgusta gospa Josipina Sušterič, soproga narodnega gostilničarja na Teharjih.

š **Učiteljsko mesto** je prazno na petrazredni ljudski šoli v Smarji pri Ptuj. Tudi učiteljice ga lahko izpolnijo.

š **Umrli** je včeraj v Gradcu Ludvik Haas, trgovec in posestnik.

š **Grozna nesreča.** V četrtek zvečer se je zgodila v Gradcu velika nesreča. 18letna dekla Antonija Glaser, doma iz Oplotnice pri Celju je pripravljala luč, kar se vžge petrolej in se vse skupaj razlije po obleki nesrečne deklice. Le z veliko težavo so pogasili ogenj. Vendar ni upati, da bi dekle okrevalo. Lasje so popolnoma izgoreli, obraz je tako spačen, da ga ni več spoznati, raz telo visi koža kakor v cunjab. Zdravniki so jo za silo obvezali in odpravili v mestno bolnišnico. Sreča v nesreči je, da se ogenj ni prijel otrok, ki so stali v kritičnem trenutku okrog dekleta. Sestra nesrečne deklice je pred leti na enak način izgubila življenje.

Dnevne novice.

Prihodnjo nedeljo v Mariboru! Dne 3. in 4. septembra bodo v Mariboru velevažne priredbe „Slov. kršč. soc. zveze“. Obširni vsprej smo že priobčili, priobčujejo ga pa tudi drugi slovenski listi. Tem potem še enkrat prosimo, da z ozirom na velepučni sestanek ne zaostane z udeležbo nobena slovenska župnija. Tekom jutrišnjega dne, naj se povsod v ta namen razvije živahna agitacija. Sadovi izobraževalnega dela se bodo tako pokazali po vsej naši domovini. Z ozirom na razna vprašanja še naznanjamo: Č. župne urade uljudno prosimo naj gotovo v ponedeljek 28. avg. pošljejo nabrana imena (kupone) in denar, da bomo vedeli še zadnje stvari ukreniti glede posebnega vlaka. — Govornike, oziroma poročevalce na poučnem zborovanju opozarjamo, da njihova poročila ne smejo trajati nad en četrt ure. Tudi naj dotični gospodje prinese poročila spisana seboj. — Obed (juha, govedina z dvojno prikuho) se bo debil v Mariboru v „Narodnem Domu“ za 30 krajcarjev. — Začasni vozni listki po 7 kron se dobijo pri č. župnih uradih. Tudi zastopniki društev, ki gredo v Maribor, naj si začasne vozne listke kupijo pri svojem župnem uradu. Na dan odhoda se jim bodo zamenjali na ljubljanskem kolodvoru za prave vozne listke. Ako bi jih kakemu župnemu uradu zmanjkalo, jih je še mogoče dobiti pod naslovom: L. Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani. — Kdor ne utegne biti v nedeljo zjutraj doma prisv. maši, se je lahko udeležil v Ljubljani pri č. o. lazarištvu v cerkvi Jezusevega Srca. In sicer bo za Go-

renjce tam sv. maša ob 8. uri, za Dolenjce pa ob tri četrt na 9. Seveda se morajo Dolenjci peljati do južnega kolodvora (in ne Dolenjskega) in takoj hiteti v cerkev, sicer bi bilo prepozno. — Možje in mladeniči, na svidenje prihodnjo nedeljo! — Odbor „Slovenske kršč. soc. zveze“.

Posebni vlak v Maribor, katerega priredi „Slovenska krščanska socialna zveza“, se bo odpeljal iz Ljubljane v nedeljo dne 3. septembra ob poldeseti uridopoldne in se bo pripeljal v Maribor ob 1 uri 4 min. popoldne. Odhoda s posebnih postaj si na tej podlagi lahko že vsak sam približno določi, natančneje pa še naznanimo. Vožnja bo veljala z vseh postaj dotičnega mesta za tje in nazaj sedem kron. Tisti, ki bodo vstopili na Zidanem mostu se tudi lahko peljejo s posebnim vlakom, a plačajo pri železniški blagajni navadno ceno poštne vlaka.

Slovenski trgovci in obrtniki! Državnozborni stalni obrtni odsek zdaj obravnava o zakonski predlogi, od katere je odvisna bodočnost našega trgovca in obrtnika. „Slovenec“ ima o tem izvrstna poročila z Dunaja, na katera opozarjamo. — Nujno potrebno je, da se trgovci in obrtniki vsaj povsah slovenskih mestih zganajo, to zakonsko predlogo prešturajo in svoje resolucije in nasvete pošljejo poslancu dr. Žitniku, ki je zdaj edini zastopnik Kranjske dežele v tem odseku, da jih tam prijavi! Vsi stanovi se že gibljejo. Delavci imajo veliko zborovanj, na katerih pretresajo vsako določbo obrtnega reda, ki se njih tiče, samo obrtnik in trgovec pri nas še ni nastopil. Zato pozivljamo nujno, da se v vsakem mestu osnuje odbor, ki naj študira nove obrtne postavbe in skrbi, da pridejo opravljene želje trgovcev in obrtnikov v državni zbor!

Čudni zastopniki mest in trgov! Iz trgovskih krogov se nam piše: Najvažnejša politična zadeva v naši državi je zdaj popolna preosnova zakonev, ki se tičejo obrti in trgovine. Dolžnost poslancev mest in trgov bi bila, da zakonske predloge proučijo in gredo med svoje volivce poročati o njih. Saj so izvoljeni od obrtnikov in njihova dolžnost je, da se zdaj seznanijo s težnjami malega trgovca in obrtnika, da ga morejo potem v državnem zboru pravilno zastopati. A kaj vidimo? — Nobeden se ne zganja, dasi imajo ti gospodje obilo časa, ki bi ga lahko posvetili izvršitvi poslanske dolžnosti; pred volitvami poznajo obrtnika, zdaj, ko bi morali delati zanje, pa se ne potrudijo niti toliko, da bi se poučili o stanju obrtnika po naših mestih in trgih. Kje ste zdaj, dr. Tavčar, Plantan in dr. Ferjančič? — Kranjske mestne obrtnike zastopa zdaj v obrtnem odseku poslanec kmečkih občin — to je posledica te politične nezmožnosti sedanjih mestnih poslancev. Dr. Tavčarju se ne zdi niti vredno, da bi poročal v svojem listu o sejah tega odseka. „Sloven. Narod“ pravi, da so to le „prazne pleve“ in „brezmiselno govoričenje“. Ali je to kak zastopnik obrtnega stanu? Mi pač vemo, da se čuti kak c. kr. notar ali c. kr. višji sodni svetnik extra statum take zvišanega, da se mu zde težnje obrtnikov samo „prazne pleve“, a taki gospodje naj nas ob volitvah puste pri miru! Ti gospodje, ki počivajo v svojih letoviščih, medtem, ko se trgovec in obrtnik peha za vsakdanji kruh, nimajo niti pojma o socialnem in gospodarskem stanju svojih volivcev. Kaj imamo mi od tega, če popisujejo ti gospodje cele rjuhe v „Sloven. Narodu“ o ljubljanskem škofu? Izvoljeni so zato, da delajo za svoje volivce.

Pozor! Odbor zveze slovenskih odvetnikov nam piše: Med širšim občinstvom še vedno vlada napačno mnenje, da se s kako pritožbo pri oblastih več doseže v nemškem, kakor v slovenskem jeziku ter se vsled tega vlagajo posebno na centralne urade vloge v tujem jeziku. Na ta način sami zapostavljamo svoj jezik in se ni potem čuditi, če nam oblasti večkrat odgovarjajo v nemščini kakor v slovenščini. Vloge na ministrstva se morajo principijelno vlagati v slovenščini. Ministrstvo mora potem

samo skrbeti za potrebne prevode ter nastaviti vsled tega v svojih uradih slovenščino zmožne uradnike. Občinstvo pa se opozarja, da naj vsako zapostavljanje slovenskega jezika nemudoma prijavi z upošiljativjo dotičnih uradnih rešitev ter potrebnimi prilogami društvu „Zveza slovenskih odvetnikov v Ljubljani“ oziroma na naslov predsednika dr. Karla Trillerja, odvetnika v Ljubljani, ki redigira brezplačno vse potrebne pritožbe v čuvanje pravic slovenskega jezika ter jih vlagajo v rešitev na kompetentna mesta.

Pokvarjeno veselje. Kakor hujene pri „Narodu“ preže samo nato, kako bi poštenega človeka v nesrečo spravili. Zadnji čas se preganjali gospoda župnika Oblaka z Bleda. Mlad fant se polasti cerkvenega čelna in gre z njim na jezero. Župnik otroku na licu mesta dokaže, da mora pustiti cerkveni čeln pri miru. Iz tega seveda tožba. Liberalci hujskajo, da bi gospoda župnika spravili v ječo kot zločinca. „Narod“ laže in obrekuje, da bi naredil iz tega afero in vplival na obravnavo. Zdravniška izpričevala so različna. „Narodu“ je seveda pravilno samo tisto, ki je najneugodnejše za župnika (dr. Demeter Bleiweisovo). V prvi instanci župnik obsojen. Velikanski krik zmagoslavja nastane pri liberalcih, kakor med lačnimi Indijanci, ki so našli mrhovino. V drugi instanci — župnik oproščen. Zdaj pa revolver — žurnalisti napadajo vzklicni senat. Ti časnikarski banditi so postali tako predrzni, da mislijo, da mora sodišče brezpegojno njim služiti; sodnika, ki drugače sodi, nego določijo v „Narodnem“ uredništvu, napadejo na najsirovejši način. Treba bi bilo pač eksemplarično pokazati tem ljudem, kako se imajo obnašati do sodišča. Ker ne more gospodu župniku Oblaku drugače škodovati, pa ga obsuje s psovskami, za katere bi urednik vsakega drugega lista dobil nekaj mesecev ječe. Taka je kultura teh divjakov, ki se imenujejo „napredne“!

Sramotivci slovenske trobojnice. Nečuvstvo zasramovanje slovenskega ljudstva na Krasu, ki ga priobčujeta „Narod“ in „Soča“, nam kaže vso propalost liberalcev, ki se ne strašijo nobenega lopovstva, da bi oškodovali pošteno organizacijo delavskega ljudstva. Sporočili smo že, kako ostudno sta pisala „Narod“ in „Soča“ o delavskem zborovanju v Kostanjevici na Krasu. Dan po zborovanju je prišel na zborovalni prostor Italijan, ki je sramotil slovensko trobojnico. In za tega Italijana se vlečeta zdaj „Narod“ in „Soča“, slovenske delavce, ki so ga odgnali, pa popisujeta kot „pijane živine“. Se več: „Narod“ piše, kakor bi bila dr. Pavlica in dr. Lampe zakrivila izgrede in denuncira, kot bi ju moralo prijeto državno pravdnistvo! Hočejo imeti zopet nove Geče! To je nesramnost, ki presega vse meje. A konstatirati moramo, še nekaj. Kje so zdaj oni, ki se vedno zgražajo nad „Slovencem“, da škoduje časti slovenskega imena? Tržaška „Edinost“, ki bi se morala postaviti kot glasilo primorskih Slovencev za svoje rojake, nima nobene besede, da bi zavrnila to podlo gonjo. Ta neznajna ricmanjska mežnarica, ki se vsikdar skriva pod klop, kadar jo „Narod“ udari s svojim pasjim bičem, je naenkrat pozabila, da je dolžnost slovenskega lista braniti slovensko trobojnico. In kje ste zdaj „Sokol“, ko Vaše glasilo sramoti branitelje slovenske zastave? Namestu da bi držali s slovensko trobojnico, se s svojim glasilom postavite na stran njenih sramotivcev. To si je treba zapomniti za čas, ko se bodo taki ljudje zopet zaletavali v „Slovenca“.

Veliki manevri okrog Sarajeva. „Srpska riječ“ poroča: Te dni so v Sarajevu 3 bataljoni Bošnjakov in 13 avstrijskih bataljонов, vsega skupaj 8000 aktivnih vojakov in 2000 rezervnikov. Kakor smo izvedeli, bodo poizkusili z naskokom vzeti Sarajevo. Vaje bodo trajale do 28. avgusta. Glavni naskok se vrši z Visokega. To je prvič, da se tu vrše take vaje.

Smrtna kosa. Prepozno za včerajšnjo številko smo dobili iz Železnikov brzojavno obvestilo, da je ondi umrla mati č. g. župnika Hiersche, gospa Marija Hiersche, roj. Schner, od-

vetnikova vdova. Pogreb bo jutri v nedeljo ob petih. Naše iskreno sožalje! — Umrli je danes zjutraj v ljubljanski hiralnici Miha Blažir, dolgoletni semeniški hlapec, star 86 let.

— **Učiteljske vesti.** Na ljudsko šolo v Dobropoljah pride začasni učitelj g. Maksimilijan Bajec, doslej učitelj-voditelj pri Sv. Vidu nad Cerknico.

— **Utonil** je v četrtek zvečer pri kopanju v Soči blizu Podgore, 19letni monter graške tovarne vozov, Polser, ki je prišel iz Gradca v Gorico, da sestavi neki motor. Truplo mladega moža so včeraj našli.

— **Pomorščakom prepovedali obisk gostilne.** 25. t. m. je avstrijska pomorska oblast v Pulju izdala sledeči razglas: Pomorščakom je prepovedano obiskati gostilno Antonije Tedeschi, via Abbazia, št. 4. Ta prepoved se ima razglasiti po vseh poveljstvih, oblasteh in zavodih in ta prepoved se ima večkrat ponoviti. V Pulju je več takih beznic, ki so zibelka zločinov in najgrše propalosti.

— **Požar.** V sredo opoldne je pogorelo na Korinju v krški fari sedem hiš z gospodarskimi poslopji. Zakurili so otroci pod Jurčkovi m kozolcem. Zgorlel je petletni otrok in 12 ovac.

— **Vojaška vest.** V Divači nahaja se od 17. t. m. domobranski polk št. 5 na vajah. 24. t. m. ga je prišel inspiciat nadvojvoda Rainer. Visoki gost se je potem odpeljal po Vremski dolini v sv. Peter. Domobranski polk se odpelje 26. t. m. iz Divače v Pulj, da tamkaj nadaljuje vojaške vaje.

— **C. kr. tobačna režija.** V Avstriji izdela približno 39.700 delavcev in delavk 1226 milijonov smodk, 3430 milijonov svalčič, 13.320 q duhana, 261.345 q tobaka in 18 milijonov kosev najfinjših specialitet. Za to rabijo vsako leto 130.000 q inozemskega in 293.000 q domačega tobaka. Država je dobila iz tobačne režije sledeče vsote: l. 1873. K 122.746.378, l. 1883. K 141.959.270, l. 1893. K 173.918.134 in l. 1903. K 225.175.448. Iz tega je razvidno, da se kadenje vedno bolj širi. Ako primerjamo navedeno številko z dohodki ostalih davkov, ki so znašali: direktni davki 236.960.000 kron, vžitinski davki 274.045.000 kron in carina 105.651.000 K, pridemo do zaključka, da dobi država velikanske dohodke iz tobačne režije. In te vsote pridobi državi delavstvo in uradništvo. Vseh uradnikov po raznih avstrijskih tobačnih tovarnah je kakih 400. Kakor delavci tudi uradniki nimajo ravno lahkega stališča v tobačnih tovarnah. Zahteva se od njih sorazmerne veliko več, kakor od drugih uradnikov. Poznati morajo natančno način izdelovanja in brezštevilo predpisov, ki se izdajajo kar v kopicah. Od novih uradnikov zahtevajo najmanj zrelostni izpit in taktno postopanje nasproti delavstvu. A napredovanje v službi je jako počasno. Novi praktikantje morajo čakati leta in leta, da postanejo asistenti. To ni pravično, da obstoji četrtnina uradnikov v c. kr. tobačnih tovarnah iz praktikantov. Razmerje je sedaj tako, da bo moral čakati najmlajši praktikant 14 let, predno postane asistent, adjunkt pa šele, ko bo služil 27 let. Izračunili so, da pridejo v VIII. činovni razred sedanjí praktikanti, ko bodo služili 45 do 48 let. Tudi službeni čas je v sorazmerju z drugimi državnimi uradniki mnogo daljši in znaša na dan po 9. ur. Znano je, da tudi delavstvu niso nasejena tla z rožicami in ima mnogo vzrokov do pritožb, dasi znaša letni čisti državni dobiček 154.000.000 kron. In ni čudo, da zroje mnogokrat uradniki nad delavstvom, če se spomnijo na rožnate svoje bodočnosti. Generalni direktorji so te razmere jako dobro znane in generalni direktor dr. Kempf, o katerem trdijo, da ima srce za uradništvo in delavstvo, je zahteval, naj dovoli finančno ministrstvo za uradništvo za leto 1906. in 1907. 200.000 kron podpore, kar so mu tudi obljubili, a nakazali so mu dejansko le 30.000 kron. Pa če bi bili to vsoto vsaj razdelili med res potrebno nižje uradništvo! A ne. Zvišaliso marveč plače uradnikom v najvišjih plačilnih razredih, menda zato, najbiti še bolj pritiskali na nižje uradništvo, da se zviša produkcija na kolikor mogoče ceneni način. Tako postopanje vsekakor ni opravičeno. Država kot delodajalec mora skrbeti, da so njeni deležjemalci, in to tudi uradniki, zadovoljni. Nezaudovoljno uradništvo izpolnjuje sicer tudi svoje dolžnosti, a le z nevoljo. Vsekakor se bo moralo skrbeti za zado- vlnjivost uradniškega naraščaja. In pred vsem bodo morali narediti prostor uradniki, ki že služijo nad 40 let, a še ne mislijo na modro polo, dasi so v bedi njihovi mlajši stanovski tovariši.

— **Vsled božjasti zadušila sebe in otroka.** Tovarniški delavec Andrej Skof v Verjah je dne 25. t. m. ob 6. uri zjutraj našel svojo 33 let staro ženo

Marijeto mrtvo, ležečo čez pleteno košaro, v kateri je ležal 6 mesecev star otrok posestnika Janeza Skofa, kateremu je žena pred 14 dnevi umrla. Tudi ta otrok je bil zaduščen. Marijeta Skof je bila božastna in gotovo je, da je v tem položaju padla čez košarico kjer je ležal otrok, kajti v tem položaju je našel njen mož in videl, da je z vratom na robu kotarice ležala in sebe, ter svojim životom tudi otroka zadušila.

— **Naprodaj je pod ugodnimi pogoji** posestvo z lepim, 8 orolov merečim vinegradom z letošnjo letino vred Posestvo je oddaljeno od postaje Videm Krško 2 uri, od Novega mesta pa 1 uro. — Več o tem v današnjem inseratu.

— **Meso na Dunaju.** Ravno kar otvorjena občinska mesnica prodaja na Dunaju meso za 20—30 vin. ceneje, nego se ga dobi pri dunajskih mesarjih. Naval na občinsko mesnico je bil ta dan tolik, da nekateri mesarji tekom dopoldneva niti enega goldinarja niso izkupilili. — Včeraj se odprli na Dunaju že drugo obč. mesnico.

— **Draginja mesa.** Z ozirom na ogromno dragino živine, ki povzroča, da se cene mesu vedno dvigajo, namerava zveza mesarjev in prekajalcev iz severne Češke v zvezi z nižjeavstrijsko zvezo mesarjev poslati na poslansko zbornico petico, da naj se pri posvetovanju carinskega tarifa v plemenu odpravi zaprtija na rumunski meji, da se z uvozom rumunske živine prepreči še nadaljnje povišanje cen.

— **V Kadišnikovi koči na Golici** je bilo dosedaj okoli 900 oseb. Prav številno jo obiskujejo tudi Nemci s Koroškega in so jako hvaležni „Slov. plan. društvu“, da je napravilo na vrhu Golice tako ugodno zavetišče.

— **Izleta za poučevanje hmeljarstva,** katerega je priredila C. kr. kmetijska družba v Savinsko dolino v ponedeljek dne 28. t. m., se udeležijo 70 udeležencev iz vseh delov Kranjske. Izlet se vrši pri vsakem vremenu. Ako se še kdo hoče tega potovanja udeležiti in se do sedaj ni izglasil, se lahko potovalcem pridruži ob 5.15 uri zjutraj v Ljubljani na južnem kolodvoru ali med vožnjo pri voditelju tega izleta.

— **Umor.** Iz Zagorja poročajo: Danes zjutraj je bil od še neznanega storilca na potu v premogokop med Mertanovčevem mlinom in vasjo Kisovc zavratno ustreljen Benjamin Detela, dninarski mojster trbovliške premogokepa.

— **Nenadoma je umrla** v Kočevju gospa Marija Achatz, soproga domobranskega častnika. Padla je tako nesrečno po stopnicah, da je bila v par trenutkih mrtva.

— **Bohinjske novice.** Dva duhovnika ponesrečila sta te dni (v sredo) na svojem izletu na Triglav. Oba turista eden je monsieur Wolf iz Gorice, drugi župnik g. Kragelj iz Podbrda. Napravila sta v torek v spremstvu mežnarjevega sina Germa iz Srednje vasi izlet na Triglavsko pogorje. V sredo ko sta se že vračala z vrha, občudovala sta v ovinku pod malim Triglavom navpično strmi rob nad seboj. Skoro bi človek mislil, da ni mogoče tu čez prelatiti če se rob opazuje s Kredarice je rekel baje monsieur proti župniku. Ta se v istem hipu obrne, a mu pri tem noga zdrkne in oprimši se za skalovje in s težo naprej se nagnivši mu je prišla palica ravno pod pazduho in sicer s tako silo, da si je roko izpahnil in se najbrže tudi še drugače zdatno pobil. Čudno je sploh, da se ni pri tem še kaj nevarnejšega zgodilo. Ne zmenivši se za bolečino sta jo nato krenila proti Bohinju. Med potjo pa jih je zasačila huda nevihta, in temna neč; spremljevalec Germ je šel v Srednjo vas po luč in svojega očeta. Ko so se na to vsi skupaj napotili zopet naprej in so bili že blizu Srednje vasi, se je baje monsieur spodtaknil ob palico in tako nesrečno padel, da se je močno pobil na glavi in po obrazu, vendar baje posebne nevarnosti ni pri tem padcu. Računati se seveda mora s tem, da gospod ravno danes praznuje svojo 70letnico, in da taki starosti lahko vsak pretres škoduje. Baje je že oba preiskal g. dr. Wacek okr. zdravnik v B. Bistrici, in č. g. župnik je že odpotoval proti domu. Želeti bi bilo, da ta nezgoda ne bi imela za nobenega resnih posledic. — Deževje. Po dolgi suši in neznosni vročini je postal dosedaj ves presušeni divni Bohinj zopet kraj in središče mučnega vedno se ponavljajočega deževja. Turisti in letovičarji se opravičeno jeze nad vremenskimi preroki, ki iz raznih znamenj na Rudnici, Savici, Črni prsti in Javornici, še za dogledni čas nikakor nočejo verjeti na izboljšanje vremena. — Zadrževanje. Umrla je danes neka ženska na Jereki pod Koprivnikom. To je zadnja žrtev te bolezni, ki je letošnje zimo precej občutljivo razsajala v okolici Srednje vasi. Novih slučajev ni več.

— **Novomeški harambaša.** Iz Novega mesta se nam piše: „Poldrugo leto je že minulo, odkar naš novomeški

Harambaša molči. Lani predpostavim ga je namreč „Sl. Narod“ v podlistku malo razburil ter se mu tako zameril, da je celo „Nared“ nazaj pošiljal uredništvu. Se celo svojega najiskrenjšega somišljenika Tavčarja je vsled tega dopisa sovražil. Prav presenečeni smo bili, ko je v „Slov. Nar.“ št. 192 naš novomeški debeli Korel zopet enkrat svojo modrost razkladal. Tedaj smo milo vzdihnili, ker smo vedeli, kaj. Povod za ono klobaso (če se sploh sme tako zmedeno pisarenje tako imenovati) so mu dale prihodnje novomeške občinske volitve. Najprej se začne zaletavati po stari navadi v „klerikalce“ in duhovnike, še celo njemu zelo priljubljenih grajščakov ne pusti pri miru. G. dvor. svetnika Sukljeta, ki ga skero nikoli ni doma, je obdelal, da izpodbuja novomeške klerikalce, zziroma obrtnike, da bi šli v boj proti liberalni stranki. Čudno se nam vsem to zdi, odkod je naš Korel to zvedel, ker z g. dvor. svetnikom ne pridemo nikdar v dotiko. Gotovo se je Korlu sanjalo, ali se pa res boji, da bi mi „klerikalci“ delali kake sitnosti pri volitvi. Mogoče je tudi, da je kak hudomušnež Korla prav pošteno potegnil in Korl je s „Slov. Nar.“ vred šel na limanice. Dvor. svetniku Sukljetu podtika, da on odsvetuje Kandiji, da bi se združila z Novim mestom ter da je on kriv, da je Kandija dobila živinski sejm, obenem pa kriči o neuspehih Sukljetovih. Ne tako zmedeno, g. Korel! Vse njegovo pisarenje v „Slov. Nar.“ in kričanje njegove debele kobile ne bo veliko pomagalo pri volitvi, kajti on nam ne bo navodil dajal. Mi obrtniki smo popolnoma neodvisni od njega, bolj, kakor si on misli, dasi je marsikak meščan od njega odvisen... Pisal nam je sicer, da kar je „farskega“, ne sme priti v odbor in da je on skoz in skoz soc. demokrat, vendar smo radovedni, koliko časa bo ostal soc. demokrat. Menda le tolike časa, da bodo nove obč. volitve pri kraju, potem postane kaj drugega in nazadnje seveda — nemška utar, kakor je že zdaj skoz in skoz; saj njegova rodbina je že itak slovenski pozabiala!

Vina imajo po vipavskih vaseh še prav mnogo. Cena je nizka. Gestilničarji in trgovci, obrnite se na Vipavsko, kjer dobite po nizki ceni izborne kapljice! — Pravijo, da je vzrok, da ne gre vine kakor druga leta — Piščalka abstinentov, zato so ji prisegli Vipavci smrtno sovraštvo.

— **Sličica iz Trsta.** Predvčerajšnjim so videli ljudi, ki se se okoli 8. ure zvečer sprehajali po ulici della Sanità v Trstu, kako se je neki mladenič zagnal proti neki lični gospodični, ki je imela v naročju ljubkega otroka. Hotel ji je iztrgati otroka. Ženska se je branila in ga obsula z ne baš finimi pridevki. On jo je rotil, naj mu dovoli otroka poljubiti, a ona ni hotela in ker ji je prišlo na pomoč več ljudi, je mož ves obupan zbežal, stopil na tramvajski voz in se odpeljal. Nato je mladenka jela otroka strastno poljubovati. Pozneje se je izvedelo, zakaj se gre. — Mladenka je namreč imela otroka iz ljubezenskega razmerja, v katerem je živila delj časa z dotičnim mladeničem. Ta se je pa zagledal v neko drugo žensko in zapustil svojo dosedanje ljubimko. Vendar ni mogel pozabiti otroka in je večkrat nadlegoval svojo prejšnjo ljubimko, naj otroka dá njemu, ki pa je vedno odločno spodila nezvestega ljubimca.

— **Kletarski tečaji.** Meseca septembra bo imel deželni potovalni učitelj g. Fr. Gombač štiri dnevne kletarske tečaje, in sicer: V sredo in četrtek dne 6. in 7. septembra v Vipavi, v sredo in četrtek dne 13. in 14. septembra v Semiču, v petek in soboto dne 15. in 16. septembra na Maverlu (nemško), v četrtek in petek dne 21. in 22. septembra v Krškem. — Pouk, ki bo združen s praktičnimi razkazovanji, bo trajal vsak dan od osmih zjutraj do dvanaajstih ter od poldneva do petih popoldne. Revni vinogradniki, odnosno njihovi sinovi, dobe vsak dan po 1 K do 1.4 K podpore. Vsakega predavanja se sme udeležiti poljubno število ukaželnih vinogradnikov iz gori navedenih in drugih občin, toda podpora se podeli v vsakem učnem kraju le 30 revnim udeležencem. Udeleženci, ki žele dobiti podporo, naj se zglase vsaj pet dni prej pri kmetijski podružnici ali pri županstvu v Vipavi, v Semiču, v Krškem in za Maverle v Dobličah.

— **Vojaške vaje na Gorškem.** Včeraj je došel v Gorico s 56. pehotno brigado nadvojvoda Jožef Ferdinand od vaj na Krasu. Brigadne vaje v gorški okolici bodo trajale do konca avgusta, nakar se prično divizijske in 4. ter 5. septembra se vrše v okolici Ajdovščine korne vaje pod vodstvom kornega poveljnika viteza pl. Succovatyja.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Dravljah** priredi v nedeljo, dne 3. septembra t. l. veselico na vrtu gospoda Jurija Kogovška, po domače „Pri kovaču“ v Dravljah. Začetek ob pol štirih popoldne. Vstopnina 30 h. Cisti dohodek se porabi za gasilno orodje. Vse

prostore bo razsvetljevala acetylinova luč. Poskrbel jo bo gospod A. Ivanc iz Ljubljane.

— **V Roču v Istri** so tamošnji hrvaški rodoljubi osnovali novo podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. Ob tej priliki se je vršilo lepo narodno slavlje.

— **Parade-filozofi „Sloven. Naroda“ in „Naših zapiskov“.** Naši žalostni „Proč-od-Rimci“ štejejo v svoji sredi tudi nekaj ljudi, ki nosijo v svoji glavi nebroj zooloških imen, dobro mero nadutosti in neznansko malo filozofskega znanja, kar dan na dan dokazujejo. Ti ljudje so se vrgli z vso silo v boj za Haeckla. Človek bi mislil, da je to početje odkritosrčno: v resnici so pa motivi tega boja zelo inferijorni. Korifeje materializma na Slovenskem same ne soglašajo s Haecklom, dobro vedo, koliko hib imajo Haecklovi nazori in kaj o njem mislijo naravoslovci in modroslovci strokovnjaki, pred javnostjo se pa delajo, kakor da kar goré za konfuznega jenskega profesorja. Tisti, ki je pred letom začel prvi med Slovenci povzdigovati v „Narodu“ Haeckla v deveta nebesa, je nekoč v daljšem pogovoru priznal nekemu svojemu prijatelju, da se s Haecklom v pre mnogih stvareh ne strinja, zlasti pa ne kar se tiče njegovih „filozoofskih“ nazorov, da pa hoče našel ljudstvo s tem, da razširja nazore Haecklove, pridobiti za preprostemu človeku lahko umljivo materialistiško nazoranje, kar bi ljudi odvrnilo od „farjev“. Dase s Haecklom docela ne strinja, je dejal tudi P. Grošelj isti osebi. Ti ljudje so pa še bolj originalni. P. Grošelj se je še nedavno hudoval nad slavnim naravoslovcem, botanikom Reinkejem, češ: „da je velik nevednež v fiziki“, ker je Reinke odločen nasprotnik nauka o praplojenju, ki ga je Grošelj zagovarjal pred kratkim v nekem „Narodovem“ podlistku. V „Narodu“ od 14. avgusta t. l. pa je med dnevnimi novicami uvrščena neka notica, polna fakinskih surovosti in neduhovitih dovtipov, s katero misli liberalni žurnalistovski mob osmešiti naš podlistek o „Haecklu kot filozofu“. To aberditsko početje najbolj osvetljuje dejstvo, da so v onem podlistku navedeni proti Haecklu dokazi svetovnoznane filozofa F. Paulsena. „Narodovim“ filozofom je seveda Paulsen ravnotako smešen kot Reinke in — Virchow. V zadnji številki „Naših zapiskov“ se je namreč neka sirota spravila — na d. Virchova in trdi, da so novejši učnjaki naravoslovci osmešili Virchowove trditve. Ta spis, ki slove „Nekoliko črtic o človeškem pokoljenju“, je tudi drugače zelo zanimiv. Začenja se ravnotako kot Bölschejeva knjiga: „Die Abstammung des Menschen.“ (Kosmos; Stuttgart 1904). „Pred milijoni in milijoni let.“ Seveda je naš filozof posnel vse, kar je le mogel iz brošurice Kosmosa. Za dokaz, kako imenitno izvaja ta človek živalsko pokoljenje človekovo, naj navedemo to mesto iz njegovega članka: „Tretja stranka je zastopala trditve Duboisja, ki je označil svoje najdbe za prehodno vrsto med opicami in človekom ter jo nazval opičji človek (pithecanthropus erectus). To naziranje si je pridobilo največ pristašev in je tudi sedaj odločilno. Važno je tudi, da so dokazali geologi in paleontologi, da je detična lava, v katero so bile zasute najdene kosti, iz pliocenske dobe. Vsa ta dejstva nam pričajo, da je moralo živeti v terciarni doba na zemlji bitje, ki je bilo prehodna vrsta med opico in človekom.“ Krasen dokaz, kajne da? Taka logika straši po glavah teh naših filozofov! In vendar stoji neovržno dejstvo, da je slavni naravoslovec Branc o še pred kratkim dejal na zoološkem kongresu v Berlinu: „Die Paläontologie kennt keine Thierahnen des Menschen.“ Torej gospodje: Haeckel ni filozof, dasi je materialistiškega svetovnega naziranja. Tudi Buchnerja in Moleschotta nikdo ne imenuje filozofa. Če kdo niti ne pozna glavnih filozofskih sistemov, gotovo ni filozof. Najmanj pa to velja o Haecklu, ki je spisal knjigo, o kateri je dejal modroslovec Paulsen, da ga je oblila rdečica sramu, ko jo je bral. Ko je še pred kratkim časom nekdo P. Grošelj povedal, kako Haeckel razlaga postanek radijolar (iz distančnega čuta), je Grošelj dejal, da če je to res, je Haeckel strahovito konfuzen človek. Zato pa je propadel list, ki mesto znanstvenih replik psuje in se zaganja v osebe. To je le znamenje, da se čutijo „Narodevi“ mazači prizadeti. Le na dan z znanstvenimi protidokazi, če se upate! Na psovke pa ne odgovarjamo. Predvsem pa naj odgovori P. Grošelj, ki nam je dolžan vse odgovore. Pred vso javnostjo se mu je vrgla v obraz beseda igno rant, dokazali smo mu to ob priliki njegovega predavanja o

Prešernu in še drugod nešteto krat a on še sedaj ni odgovoril. Že eno celo leto čakamo njegovega odgovora na odprto pismo g. Terseglava, on sam je že obljubil, da bo obširno odgovoril v „Naših zapiskih“ — odgovor pa le ni. Junaki!

— **Zupanska volitev v Trebnjem.** Iz Trebnjega. Dne 17. avgusta je bila v Trebnjem volitev občinskega starešinstva. Zupanom je izvoljen Franc Huč iz Gorenjih Ponikev. Novi občinski svetovalci so: Anton Kužnik iz Trebnjega, Janez Ratajec iz Lukoveka, Anton Povh iz Blata, Janez Zupančič iz Jezera, Janez Novak iz Račjegasela, Janez Planinšek iz Vrh-trebnjega. — Vsi so vrli katoliško-narodni možje.

— **Razpisane službe.** Razpisane so učiteljske službe: v St. Vidu nad Cerknico, v Tržišču, v Ostrožnem brdu, v Suhorju, v Cerkljah pri Krškem. — Razpisana je služba sodnega sluga v Radovljici in služba pisarja pri okr. sodišču v Ribnici.

— **Stara bolezen.** Iz Vevč dne 20. a v g. Znani tukajšnji čudak stresa zopet svoje stare duhovitosti po „Slov. Narodu“ št. 172 in 189 v sebi lastni zmedenosti. Čenča o nekakem prijateljskem obljemu slovenskih klerikalcev in nemških protestantov ter udruga po sebi neljubih osebah, ker tukaj ne mara zanj niti eden, niti drugi. Revežu se povsod vidi na prvi hip bujna njegova strast in lažnjivost. Res pomilovanja vredni čudak, ki če še ni med ozidjem deželne blaznuc na Studencu, bo pa gotovo tam prav na mestu. — Le hitro v mrzlo rjuho z njim, da se mu zopet ohladi tolikanj razgreto fosforujoče živčevje, če ne, postane mu njegova povračljiva bolezen še opasna! Kdo pa sili v neznosnih mu razmerah še tukaj ostati? Nihče ga ne mara, potem pa stresa svojo jezo v „Narodu“. To smo mu hoteli odgovoriti.

— **Iz letovičarskih krogov v Medvodah.** Kakor znano, pride vsako leto dosti letovičarjev v Medvode. Mi Medvodčani nimamo nič zoper to, gotovo ne, ako nas obiščejo vsako leto poletni gosti, samo žal, da so večina od njih sami najhujši zagrizenci Slovencev. Po celih Medvodah se čuje že mesec dni sem nemško „hajlanje“; posebno se odlikuje med vsemi neki „Ljubljancan“, ki je letos baje dovršil maturo na realki. Tako je prišel ta nemški „burše“ pred par dnevi v neko tukajšnjo prodajalno kupit vžgalice. Ker pa so na prodaj v tej prodajalni samo vžgalice sv. Cirila in Metoda, tedaj mu je postregla prodajalka samo s temi. A on jih porine proč rekoč: „Die mag ich nicht, mir geben Sie deutsche Zündhölzer, oder lassen Sie für mich dieselben extra bestellen.“ A ona povrne: „Tega pa že ne, če hočete imeti nemške vžgalice, pa si jih sami naročite, odkoderkoli hočete.“ Prav mu je povedala. — Sploh so postale razmere v Medvodah nekam čudne. Človek bi že skoraj mislil, da se nahaja kje tam gori na Pruskem. Ze kavarina „Leykam“ sama ima precej „buršev“ ki so večinoma Slovenci in ki ob vsaki priliki zabavljajo čez Slovence; posebno radi se ponašajo s svojimi „Süßmark“ vžgalicami. Teh buršev „Deutsches Heim“ je prodajalna I. Noulia n, kjer se blesti nad vrati nemški napis. Kder pride v to prodajalno, bo pozdravljen najprvo v „blazeni“ nemščini. Povemo temu in posebno pa tovarniškemu gospodom „škribantom“, da naj se zavedajo, da so na slovenskih tleh in da jedo slovenski kruh. Posebno čuditi se moramo nekaterim ljudem, ki imajo vedno na jeziku svojo narodnost — sedaj pa. ko je ta nemčurska družba tu, vlečeta z njo na vse strani. Povemo še, da se je ta nemškutarška družba spravila zadnje čase nad tukajšnjo železniško postajo. Kaj rada bi tam „hajlala“ ter izzivala slovenske potnike pri vsakem vlaku in uganjala, kar bi se ji zljubilo Parkrat je že poizkusila in navalila na postajo, toda vsakokrat so jo tukajšnji pestajni faktorji dostojno zavrnil. Kar tu velja za enega, velja za vse, in to je prav in hvale vredno. Seveda pa to jako boli te nemškutarčke, ki tudi vsi jedo slovenski kruh. Jako obžalovanja vredno pa je, da s temi neolikanci skupno „hajla“ še neki tukajšnji veleposelnik, ki je obenem hud pri-staž narodno-napredne stranke, ko drugače, ako ni teh nemčurčkov tu, vedno prodaja svojo narodnost — seveda le na jeziku. Ni čuda torej, da smo ravno Slovenci tlačeni narod, — vzrok, ker imamo sami med seboj dosti čudnih značajev. Upamo torej, da se razmere zboljšajo, drugače se zopet vidimo ob priliki.

Slovenska kršč. socialna zveza.

Vabilo k občnemu zboru „Strokovnega delavskega bral-nega društva“ v Kamni gorici, ki se vrši v nedeljo, dne 27. avgusta t. l., popoldne ob pol štirih v društvenih prostorih s sledečim sporedom: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev revizorjev. 3. Volitev odbora. 4. Predavanje g. iur. Lovro

Denar

od 100 mark dalje osebam vsakega stanu, tudi damam, trgov, uslužbencem na ekcept, zadolžnic, pod pogojem **H. Brinkmann, Halberstadt.** — Vzglatni porto. 1282 10—8

Edini, od profesorjev in zdravnikov prekušeni in priporočeni **zodni lek** brez kisline je c in kr, dvornega zobozdravnika dr. J. G. Poppa na Dunaju, XIII/6, pristani 2090 b 7—3

Anatherin

Pristen je v gorinji steklenici z modro franc. etiketo in zlatcem tiska in mojo firmo K 280, 2 K in 1 K.

^aVašo Anatherinovo ustro in zobno vodo rabim že več let in se bojim, da me začno takoj boleti zobje, ali pa da jih celo izgubim, če je ne rabim.

Zahvala.

Slavnost 300letnice Marijinih družb na Kranjskem, spojena z blagoslovljenjem nove zastave moške Marijine družbe v Križankih, je uspela prav lepo in tudi v najboljšem redu; zato si predstojništvo moške Marijine družbe šteje v sveto dolžnost, zahvaliti se najljubnejšemu vsem, ki so k temu kakorkoli pripomogli. V prvi vrsti se najiskreneje zahvaljujemo prevzvišenemu gosp. knezu in škofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču za radovoljni sprejem pokroviteljstva te slavnosti, za blagoslov nove zastave, za lepi prečiščevalni govor ter pontifikalno sv. mašo. Bog in Marija naj obilno povrne ta trud. Zahvaljujemo se dalje visokorodni gospe kumici Terezini Povšetovi za izkazano nam naklonjenost ter prelepi dar, ki ga je poklonila v proslavo Marije. Iskrena hvala milost. veleč. gospodu generalnemu vikarju prelatu I. Flis za daritev sv. maše v uršulinski cerkvi, milostnemu veleč. gospodu prelatu in župniku Janezu Rozmanu za prepustitev cerkve sv. Jakoba, kjer se je slovesno obhajala 300letnica, in za okrasitev cerkve. Častitim gospem uršulinkam in prečistitemu gosp. J. Bulovec-u za prepustitev cerkve in za lepo dekoracijo pri blagoslovljenju društvene zastave ter za krasno petje pri slovesnih litanijah.

Srčna hvala bodi dalje vsem častitim gospodom duhovnikom, kateri so se, čeravno preobloženi z delom, udeležili naše slavnosti ter jo s svojo prisotnostjo zadatno povzdignili, ter sploh vsem gg. duhovnikom in voditeljem Marijinih družb, kateri so doma na ta ali oni način pripomogli k obilni udeležbi in svoje cenjene družbe po deputacijah poslali proslaviti to slavnost. Zahvaljujemo se tudi tržaški moški Marijini družbi, ki se je v tako obilnem številu odzvala našemu vabilu ter prišla proslavljati jubilej v proslavo nebeške Kraljice, slavnima družbama iz Maribora in Zreč pri Konjicah ter vsem cenjenim družbam na Kranjskem za tako obilno udeležbo in sploh vsakemu posamezniku, ki je kaj pripomogel, da se je ta izvanredno lepa in zgodovinska slavnost izvršila tako lepo in dostojno. Bog plačaj vsem skupaj in

z milim Detetom nam zdaj,
Marija blagoslov podaj!

Moška Marijina družba v Križankih v Ljubljani.

Odprto pismo*)

Z ozirom na vse v latovskem jeziku pisane dopise v „Jeseniški Straži“ posebno pa z dné 12. t. m. št. 37, v katerem se mi očitá, da zaslužim pošteno brco, ker bičje za take ljudi še vse — premilosten (državni pravdnik tega hujškanja se ne opazi!), in nadalje, da sem političen komedijant, tukaj javno vprašam, kako dopisnik „Jesenške Straže“ do tega očitjanja pride? Odgovorite mi, proti kateremu sem se jaz izrazil „Bom že pokazal tem hudičevim Sokolom!“ Nadalje, kako pride neki pristaš „Jesenške Straže“, da se zažuga proti gospej Hermanovi, da mi boste pošteno kontro dali? Kaj sem jaz Vam žalega storil?

Mogoče, da ste že pozabili, da sem jaz do konca l. 1905 podporni ud ravno „Jesenškega Sokola“. Posebno ne vem, kako pride občinski uslužbenec do tega, da me često napada in tudi druge tukajšnje davkoplačevalce. Ali mu je naš župan gosp. Jože Klinar za to delo patent dal?

Jesenice-Fužine, meseca avgusta.

S primernim spoštovanjem
1701 1-1 **Anton Pongratz**
tovarniški uradnik.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Proda se še novo, lepo, dobro ohranjeno
Puchovo Kolo
(bicikel) 1717 2-1

imajoč zaviračo (Freilauf mit Rücktritt) najnovejšega sistema.
Kje, pove upravništvo tega lista.

Zakup!

Tržna občina Jastrebarska daje v zakup

ново zgrajeno obč. hišo

za dobo 3 let, prirejeno za gostilno, kavarno in prenočišča.

Ista se nahaja v sredi trga in obstoji iz ene velike sobane za gostilno, ene za kavarno, dveh sob za gostilničarja in 9 sob za tujce, dalje ledenice in ostalih gospodarskih prostorov.

V hiši se nahaja čitalnica in se ondi prirejajo vse zabave. — Acetylska razsvetljava.

Letna najemščina 1200 kron oddati je s 1. oktobrom 1905. — Podrobni pogoji se morejo izvedeti pri podpisnem poglavarstvu, kamor naj se pošiljajo tudi vse ponudbe.

Poglavarstvo slob. i kr. povelj. trg. Jastrebarsko.

Vsled preselitve se proda takoj in po nizki ceni

arondirano posestvo

obstoječe iz 8 oralov na novo strokovnjaško, s finimi trtami zasajenega, popolnoma rodečega vinograda, z dvema poslopijema in s prav dobro studenčnico v bližini; z več oralov hoste, večinoma kolosek, ter iz 1 oralu s finim visokodebelnatim sadnim drevjem zasajenega travnika. — V stavljeni ceni je zapopaden ves inventar ter letošnji vinski pridelek, ki se ceni nad 200 hl vina.

Resni ponudbeniki naj blagovolé vložiti svoje ponudbe pri uredništvu „Slovenca“ pod šifro „Vinograd 15.000“.

1712 2-1

U slovo!

Odhajajoč po 22 letnem, trudopolnem delovanju iz rojstne domovine Kranjske v novo domovino zeleno Stajersko, kličem vsem svojim v sreči odkritim in zvestim, blagim prijateljem srčni „Z Bogom“! Pogumno naprej za resnico, poštenost in pravico, za blagor mile slovenske domovine do častne zmage nad sovražniki kršanskega napredka! Na našem praporu bodi vselej in povsod: „Z Bogom za narod, za krst častni in svobodo zlato!“ In hoc signo victoria nostra!

U Postojni, meseca avgusta 1905.

1710 1-1

Davorin Judnič,
šolovodja.

Absolventinje

tečaja za ajour-šivanje na c. kr. umetno-obrtni šoli se sprejmo v atelije tvrde
Markus & Müller 1705 1-1
Ljubljana, Poljanski nasip št. 14.

Takoj ali pozneje se odda v sredi mesta prostorna, zračna in brezprašna

pisarna

1714 obstoječa iz 4-5 sob.

Oddasta se 1715 2-1

2 stanovanji

v III. nadstropju, stavba Deghenghi v Dalmatinovih ulicah.

Zadnji dan!

Cirkus K. Lipót
Ljubljana, Lattermanov drevored.

V nedeljo, dné 27. avgusta
ob 4. uri popoldne

velika predstava za tujce

s takisto bogatim in zanimivim sporedom kakor zvečer.

Za otroke pod 10. leti in vojaštvo od narednika navzdol na I., II. prostoru in na galeriji **polovične cene.**

Ob 8. uri zvečer

Zadnja velika zahvalna in poslovilna predstava.

Cene kot doslej.

Predprodaja vstopnic v Šešarkovi trafiki.

1691 4

V ponedeljek 28., in torek 29. avgusta

ob 8. uri zvečer

le 2 dni predstave v Kranju.

Zahvala.

Ker se za vse čestitke, katere sem povodom mojega 61 letnega godu sprejel, vsakemu posebej zahvaliti ne morem, izrekam torej tem potom vsem serodnikom, znancem in prijateljem mojo najtoplejšo zahvalo.

1708 1-1

Jernej Ažman.

Pivovarna J. PERLES
LJUBLJANA, Prešernove ulice 7
priporoča

izvrstno marčno pivo

v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svedarska trdka. — Ustan. pred 100 leti

Fr. Šupevc

priporoča velečastili duhovščini ter slavnemu občinstvu
zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče

za cerkev, pogrebe in procesije,

voščene zvitke, izborni med-pitanec koji se dobiva v steklenicah, škatljah in škafih v poljubni velikosti ter poceni.

Kupuje se tudi vsak čas med v panjih, sodčkih, kakor tudi vosek in suho satojve, po kolikor mogoče visoki cen.

Za obila naročila se toplotno priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrež.

1657 52-2 LJUBLJANA, Prešernove (Slonove) ulice 7. Perlesova hiša.

3 dijaki

iz nižje gimnazije, oziroma ljudske šole se sprejmejo na hrano in stanovanje

1711 Francovo nabrežje 7/I. 2-1

Stanovanje

s hrano pri odličnej ali boljšej obitelji brez otrok ali le z dobro vzgojenimi lastnimi otroci ali k večjemu z dvema starejšimi ptujimi dečki iz boljših slojev se išče za zunanje dečka iz dobre družine, pohajajočega ljudsko šolo. Zahteva se zdravo stanovanje, dobra hrana in nepretržno strogo nadzorstvo. Vstop če možno že z 11. septembrom zaželen.

Ponudbe s zahtevami pod „Vestno nadzorstvo“ takoj našemu upravništvu.

1687 5-3

Kupim

iz druge roke dobro ohranjeno

stiskalnico

za seno. Ponudbe na naslov: R. J. Nabrežina, poste restante.

Posestvo

št. 17 v Nomenju v bližini železniške postaje „Nomenj“ z gospodarskimi poslopiji, živino in vsemi poljskimi pridelki se proda pod ugodnimi pogoji. Vrt je pripraven za zgradbo vile in meri okoli 3 ha Travniki in gozd. Tik deželne ceste je kovačnica z vodno močjo z vsem kovaškim orodjem. Na željo se proda tudi omenjena kovačnica, hiša z vrto in gozdom zase. Cena po sodni cenitvi in po dogovoru. Pojasnila daje slavno županstvo v Bohinjski Bistrici in lastnik ANTON KASTELIC v Logatcu.

1707 3-1

Pozor!

Le „Templjev“ in „Styria-vrelec“ sta zakonito zavarovana kot rogaška kisleca. Vsi drugi proizvodi, ki ne nosijo oznake „Templjev-vrelec“ ali „Styria-vrelec“ in ki se varljivo prodajajo kot „Rogaška kisleca“, naj se odklanjajo.

Deželna vreleca uprava Rogaška Slatina.

Hrast

ves za porabo, obsegajoč štiri kubične metre 870 cm³, 10 metrov dolžine v eno žnoro, ima napredaj Fr. Pozelnik na Škrlovi pri Laščah.

DIJAKI

se sprejmejo na hrano in zračno stanovanje.

Izvé se v trgovini **FR. ČUDEN,** Mestni trg.

1704 4-1

Ceno Češko posteljon perje

5 kg novega skubljenega K 9-00, boljšega K 12-00; belega, lake mehkega, skubljenega K 18-00; kron 24-00; sušnobelega, mehkega, skubljenega K 30-00; kron 36-00. Pošilja se francozski povzetki. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povratni pošiljki stroškov. **Benedikt Sachsel, Lobes 159** 817 p. Pizen na Češkem.

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Streha prihodnosti.

Patentirana v 30 državah.

Trpežnejša in lahkejša streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz lovice. 10 26-9

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Išče se v nakup

malo posestvo

na deželi s hišo, ki bi bila pripravna 1618 3-3 tudi za prodajalno.

Ponudbe sprejema upravništvo „Slovenca“.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

912 24

F. HITI

Pred škofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Razpisuje se služba

organista in cerkvenika

v Velikih Laščah.

Plača mesečno 80 kron, brez stanovanja.

Službo je nastopiti s 15. septembrom.

1690 2-2

Jak. Ramovž, župnik.

1637 10-10

HIŠA

na lepem prostoru pri glavni cesti poleg farne cerkve, z vpeljano trgovino z mešanim blagom na deželi, poldrugo uro oddaljena od mesta, kjer se sleherni dan strži 60-80 kron, ob nedeljah in praznikih čez 200 K, posebno pripravna za takega, ki je bil v Ameriki, se proda vsled rodbinskih razmer.

Kje pove upravništvo „Slovenca“.

2 glasovirja, 1 harmonij, 2 kitara-

citre in 1 prim-citre

želi takoj prodati 1668 6-5

proti primerni ceni

J. Šuštar

organist v Gradu. P. Bled.

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju več take prilike!

500 komadov

1649 3-3

Za gl. 1.95.

1 prekrasno pozlačena precijska ura z veržico, natančno idoca, za kar se 3 leta jamči, 1 moderna svilen kravat za gospode, 3 komadi ff. žepnih robcev, 1 eleg. prstan za gospode s ponarejenim žlahtnim kamnom, 1 dulec (ustnik) za smotke iz jantarja, 1 elegantna damska broža, novost, 1 prekrasno žepno toaletno arcalce, 1 usnat mošnjček za denar, 1 žepni nožek s pravico, 1 par manjšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vsi iz 3 % duble zlata s patentiranim zaklepom, 1 par boutonov iz simliji briljantov, zelo podobni, 3 šaljivi predmeti, ki vzbujajo pri mladih in starih veliko veselost, 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje, in še čez 400 raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja, vredna velja samo gl. 1.95. Razpošilja proti poštnemu povzetju ali če se denar naprej pošlje.

Dunajska centr. rezpošiljalna trdka

P. Lust, Krakov št. 565.

NB. Za neugajajoče se vrne denar.

Cena 1 K.

Nabiralci dobé na vsakih 10 skupno naročenih izvodov enega zastonj.

Naročajte se na koledarček! Nabirajte naročnike!

V kratkem izide

„Društveni koledarček“

za leto 1906

z velezanimivo vsebino in v lični opremi.

Podpirajte to važno podjetje „Slov. kršč. soc. zveze“, ker je čistí dobiček namenjen v prosep naše društvene organizacije.

Nabiralne pole in posamezna naročila naj se pošljejo vsaj do 1. oktobra t. l. na naslov „Slov. kršč. soc. zveze v Ljubljani“.

1602 3-3

XX. letni tečaj

XX. letni tečaj

Oblastveno priznано
deško odgojevališče Kuglmayr
v Gorici 1526 12

sprejema učence, kateri obiskujejo srednje šole ali se za iste pripravljajo. Program na zahtevo.

Sprejme se

službeno osebje

za hotel „Union“ v Ljubljani.

Zahteva se znanje slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi. Prošnje, opremljene s fotografijo in dosedanjimi spričevali vložijo naj se do 31. t. m. v stavbeni pisarni.

Osebné predstave od 1. do 5. sept. t. l. od 11.—12. ure dopoldne v pisarni predsedstva — v traktu frančiškanske ulice iz veže na desno. 1685 3-3

Nastop služb s 15. septembrom t. l.

Upravni svet del. družbe „UNION“.

Mlin na sedem tečajev

z stanovitno vodo, 1643 3-2

in hiša za stanovanje,

kjer bi se lahko napravil umetni mlin, je pol ure od novega kolodvora Podrožice, stoječ pri cesti, se po ceni proda. Več se izve pri lastniku **Marka Kometter** na Bistrici pošta Št. Jakob v Rožu Koroško.

J. Sokič
v Ljubljani, Pod Trančo št. 1
priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu v mestih in na deželi 633 12-10
izborno svojo zalogo
cilindrov, mehkih in trdih klobukov, turistikih klobukov, čepic po raznovrstnosti blaga po primerno nizkih cenah.
Tovarniška zaloga lajdnih klobukov
c. kr. dvornih založnikov A. J. Pichler v Gradcu.

Gospodje!

Pozor!!

Predno si nakupite olja in jesiha, ne pozabite obiskati nove trgovine, ki sem jo otvoril

v Židovskih ulicah

in kjer bom prodajal najboljše vrste

laškega, francoskega in dalmatinskega olja

po konkurenčnih cenah.

Nadejajoč se obilnega obiska, bilježim z velespoštovanjem

1672 3-2

BARUCHELLO, poslovođa.

Angleško skladišče oblek, Ljubljana.

Nobene filijalke! Glavna trgovina Mestni trg 5.

20, 30, 50% ceneje, kot povsod.

Najfinejše in najnovejše **konfekcije za gospode in dame**, posebno: dunajski izdelki. Največja izbira oblek za gospode in dečke, površnikov, kakor tudi ženskih jopic, mantil, ovratnikov ter krasnih novih bluz, kril in damskih kostumov.

Izvirno angleško in francosko blago. Obleke za gospode, površniki in damski kostumi se naroče po meri in izvrše najhitrejšje in najfinejšje.

1665 3-3

Velespoštovanjem **O. Bernatovič**.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri **želodčnih boleznih**, ublažujejo **katar**, urejujejo **izmeček**, odpravijo **naduho**, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo **prebavo**, čistijo **kri** in čreva. Preženó velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Deluje izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na **jetrih** in **slezeh** ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako **mrzlico** in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljše sredstvo proti bolezni na maternici in madronu ter ne bi smele raditega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobiva se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstorica se ne pošilja. — Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4— K.	4 ducate (48 steklenic) 14—60 K.
2 ducata (24 steklenic) 8— K.	5 ducatov (60 steklenic) 17— K.
3 ducate (36 steklenic) 11— K.	

Imam na tisoče priznanih pisem, ki jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Barentinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanić, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,

Ustanovljena l. 1360.

Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka. 1310 20-8

Zdravje je največje bogastvo!

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom in poljskimi pridelki

M. Lovrenčič 1671 6-3

Spodnja Šiška št. 2.

Prodajalko

v špecerijsko trgovino

sprejme

A. ŠARABON V LJUBLJANI.

1682 3-3

Dijaki

iz boljših rodbin se sprejmó na stanovanje in hrano.

Naslov pové upravništvo.

1681 3-3

Mlada krava

princgovske pasme, ki bo imela tele tekom enega meseca, **se proda** pri lastniku na Poljanah št. 1, p. Št. Vid pri Ljubljani.

1674 3-3

Važno! Za Važno!
gospodinjé, trgovce in živinorejce.

Naiboljša in najcenejša postrežba

za droge, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tudi po Kneippu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografične aparate in potrebščine, kirurški obvezila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinejšega ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih 1658 vod iz soli za kopel. 52-2

Oblastv. konces. oddaja strupov.

Za živinorejce posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, soliter, encjan, kolmož, krmin, apno i. t. d. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Šelenburgove ulice 3.

Zahtevajte pri nakupu

1320 39-9

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Ono je

zajamčeno čisto

in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Jurij Schicht, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

Varstvena znamka.

Dobiva se povsod!

MAGGI-JEVA ZABELA

Je edino in staroznano sredstvo, da se pripravi slabim juham, omakam, ragu, sočivju itd. v hipu nepričakovano močan in prijeten okus. — **Zelo izdatno, zato najse ne odda preveč!**
Na prodaj je v vseh trgovinah kolonijalnega blaga in delikates pa dišav.
Steklenica od 50 v višje. Izvirne steklenice se napolnjujejo prav cenó.

909

K sezoni!

K sezoni!

Fran Ševčik

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7
priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih trocev in drugih

pušk

kakor tudi **samokresov**
ter sploh vseh lovske potrebščin pri najnižjih cenah.

Popravila se izvršujejo točno in najceneje.
1600 20-3
Ceniki na zahtevo zastoj.

Vsak dan sveži

sladoled

se dobiva 661 8

v kavarni in slaščičarni

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21.

Odlikovano s
často diplomo
in zlatosvetinjo
v Parizu 1905.

Ivan Triller

stavbeni in umetni ključavničar na Bledu
se priporoča za vsa v njegovo stroko spadajoča dela, kot **štedilnike**, umetno dovršene **ograje**, **obhajilne mize**, **nagrobne križe**, **železna vežna vrata**, **lestence**, **svetilke** itd. v najtrpežnejši in najsolidnejši izdelavi po najnižjih cenah. 1189 5

Zahtevajte zastoj

in franko moj veliki, bogato ilustrirani glavni cenik z nad 100 slikami vseh vrst nikelnastih, srebrnih in zlatih ur z znamko Roskopf, Hahn, Omega, Schaffhausen, Glasbitter kakor tudi vseh vrst solidnih zlatih in srebrnih po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel, remont, ura K 3-
sist. Roskopf patent ura 4-
irna jekl. rem. ura 4-
švic. izvir. Roskopf pat. ura 5-
Goldin rem. ura „Luna“ kolesje 7-50
srebr. „Gloria“ 7-60
oklep, verižica z rinčico 11-50
na pero in karab., 15 gr. težka 2-50
ruska Tula nikel. rem. ura s sidro z „Luna“ kolesjem 9-50
ura s kukovico K 8-50, budilka K 2-90, kuhinjska ura K 3-
švarcvaldska ura K 2-
Za vsako uro letočno pismeno jamstvo!
Nikak risko! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure **Hanns Konrad** v Mostu
1077 (Brux) št. 843, Češko. 100-21

Odlikovano
z zlato kolajno in
často diplomo
v Parizu.

603 104-38

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 14

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo

izgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

V predilnico in tkalnico v Litiji se sprejme

večje število delavk
v trajno delo za prav dobro plačo.

Glasom naših izplačilnih knjig morejo za-
služiti izurjene delavke 12 do 16 K na teden,
a tudi do 24 K in več. — Poleg tega dobé
samske deklice, v kolikor je prostor na raz-
polago, brezplačno stanovanje v prostornih
spalnica, kjer je odmenjena za vsako osebo
ena postelja s predalom, ki se zapre. Poleg
tega jim je na razpolago svečava in kurjava
ter del vrta za zelenjavo in cvetice. — Osebam,
ki stanujejo več kot 10 km oddaljeno od Litije,
se predjemoma izplačajo potni stroški, ki jih
pa ni treba vrniti oni delavki, katera vztraja
vsaj 3 mesece v delu. — Zahteva se, da se
prinese pravilno izgotovljena delavska knji-
žica ter pri mladoletnih osebah dokazilo o
1413 12-7 dopolnjenem 14. letu.

Lepo stanovanje,

v solnčni legi, obstoječe iz 2 sob, kuhinje,
jedilne shrambe in kabineta ter s porabo
perilnice in delom vrta je s **terminom no-
vember** za oddati na „Dunajski cesti
št. 60.“ 1645 3-3

Najboljša pitna voda

pri epidemijski nevarnosti, v podobnih
slučajih že večkrat preskušena, od zdravniških
(X.) avtoritet priznana, je

Ta voda je popolnoma prosta organskih snovi
in daje posebno v krajih s sumljivo vodo iz vod-
njakov in vodovodov najugodnejšo pijačo.

Izvišek: Giesshübl Sauerbrunn.
telez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerijskih prodajnicah in trgovinah z jestvinami in
inom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lasevnik-u v
Ljubljani 32 52-31

Advokat Dr. Fr. Ks. Poček

naznanja uljudno, da je **otvoril** svojo

pisarno

v Ljubljani na Starem trgu št. 30, II. nadstropje

1696 3-2 (hiša gospe M. Plautz)

**tik postajališča električne železnice na Sv. Ja-
koba trgu.**

Stavbeno, umetno in konstruk-
cijsko ključavničarstvo.

Hidralične vidre in sesalke

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasl.

LJUBLJANA, Slomškove ulice 4.

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko spa-
dajočih predmetov: **žično omrežje na stroj**, obhajilne mize, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strelo-
vode, železna okna, železne stole itd.

Specijaliteta: **valjčni zastori in solnčne plahte** po najnovšem sistemu s samodvigalnimi
1509 52-5 oporami brez vijakov.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča preč. duhovščini za

izdelovanje

cerkvenih

para-

mentov.

234 26-15

Izdeluje cele ornate
kazule v vseh liturgičnih
barvah, **pluvijale**, obha-
jilne burze, stole in vse
za službo božjo potrebne
stvari, priproste in najfineje,
kakor se glasi naročilo, v
svilnatem in zlatem veze
nju. — Izdeluje tudi
bandera in baldahine
ter izvršuje vsakovrstno
cerkveno perilo iz
pristnega platna. Vporablja
samo dobro blago, cene po
mogočnosti nizke, zagotavlja
trpežno, vestno delo in hitro
postrežbo. Prenovljenje sta-
rih paramentov tudi zado-
voljno prevzame.

Najcenejša pot za zdaj!!

„RED-STAR-LINE“

RDEČA ZVEZDA

v Ameriko

preko Antwerpna v New-York,
Philadelphia.

Hitra in varna vožnja na moderno oprav-
ljenih, novih brzoparnikih te solidne
družbe s pošteno in čisto postrežbo.

Natančen, zanesljiv pouk in veljavne
vozne liste dobite v Kolodvorskih ulicah
št. 41, od južnega kolodvora na desno.

Za zastopstvo „Rdeče zvezde“:

Franc Dolenc

V našo pisarno pridite za gotovo vsaj v
torek dopoldne, da prestopite pravočasno
na barko v soboto zjutraj. Naši parniki —
Finland Kronland, Vaderland, Zealand vozijo
do New Yorka osem dni. To je pribito. Uljud-
nost, snaga in zdrava hrana je na njih
pri nas prvo in zadnje. **Red Star.**

Anversa
New York

581 23

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
**blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, korsetelje, prte itd.**

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 1565 26-22

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posoda
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

Pri nakupovanju
 = suknenega =
 in manufakturnega
 = blaga =
 se opozarja na trdko

HUGO IHL

v Ljubljani
 Špitalske ulice šte. 4.
 250 52-29
 Velika zaloga
 suknenih ostankov.

Dunaj-

ke želodčne kapljice, vetrove odganjače
 in želodčni krč utešujoče priznane uspešno ljud-
 sko zdravilno sredstvo. Steklenica 20 vin., 6
 steklenic 1 K.

Odvajalne kroglice, posrebrene, učinkujejo
 očiščujoče, ne da bi povzročile bolečin. Skat-
 lica 70 vin. — Dobita se v lekarni Mardet-
 schlaegerja, kemika pri zlatem orlu v
 Ljubljani na Jurčičevem trgu poleg želez-
 nega mostu.

Zaloga kozmetičnih preparatov „Ada“ (oblast-
 veno zavarov.): Ada-milo, Ada-kream, Ada-ustna
 voda, Ada-zobni prašek, Ada-voda za lase in
 Ada-pomada. 42-24

Popolno prepričanje

Thierry-a Balsam in centif. mazilo
 p. vseh notr. boleznih, influenci, katarh,
 krčih in vnetjih vseh vrst, slabostih,
 motenj v prebavi, ranah, abscesih in te-
 lenih poškodbah itd. nedosežno uspešno
 sredstvo. Vam pojasni pri naročilu bal-
 sama ali na željo posebej brezplačno
 poslana knjižica s tisoč izvir. zahvalnih
 pism kot domači svetovalec. 12 mal. ali
 9 dvojnih stekel. Balsama 5 kron, 60 malih
 ali 30 dvojnih steklenic K 14. — Dva
 lončka centifolijškega mazila francoz. K
 60 vin. Prosim nasloviti na lekarnarja
 A. THIERRY v Pregradi pri Rogasiki-
 Slatini. — Posar. in razprod. ponarejanj
 se sodnijsko zasledujejo.

1856 52-42

1600 64-48
Valentin Golob

(pr. Andr. Druškovič)
 Ljubljana, Mestni trg št. 10.
 trgovina z železnino

— priporoča: —

železo, ploščevino, nosilke in
 sine, cement, storje, strešni
 papir, vozne plohte, gumnote
 cevi, medenine in lesene pipe, okove za stavbe,
 štedilnike, peči, orodja za mizarje, tesarje in polje-
 delstvo, poljedelske stroje, ku-
 hinjske oprave, kositarjeve
 posode domačega trpežnega
 izdelka.

Velika (zaloga) izbira
 pristno pozlačenih na-
 grobnih križev.
 Postrežba točna!
 Cene zmerne!
 Založnik zveze avstrijskih
 e. kr. državnih uradnikov.

Največja izbira
 najaoljših in najcenejših
 dvokoles in šivalnih strojev

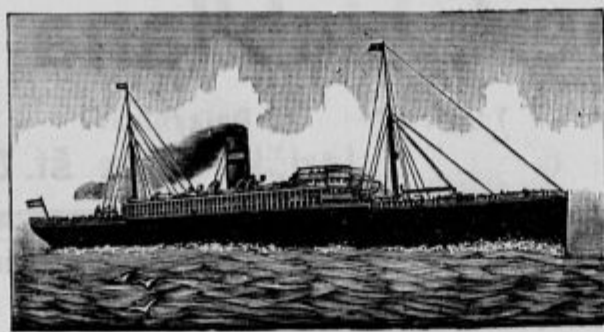
za rodbino in obrt.

Glasbeni avtomati.
 Pisalni stroji.
 Večletno Jamstvo.
 Lastna delavnica
 za poplave.
 60 52-33

Ivan Jax in sin
 trgovina s šivalnimi stroji in voznimi
 kolesi v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

52-40
Vence.
Trakove.
 Benedikt, Ljubljana.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

„Amerika“

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
 rana potovalna pisarna

za

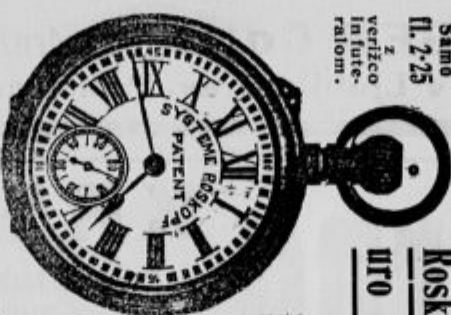
Ameriko

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

468 43-25 (na dvorišču).

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Prva tovarna ur
 v Mostu (Brux) št.
 c. kr. sod. zapisiščeni centile.
 Odlikovan s c. kr. avstr. drž. orlom, zlatimi in sre-
 brnimi razstav. svetilnicami in 100.000 priznanimi
 pismi iz vseh delov sveta.
 Bogato ilust. cenik z nad 600 slikami se na za-
 hito pošlje gratis in franco.

napokvarjenem stanu. —
 če se denar pošlje naprej.
 Poslila proti povzetju ali
 zamenjavi denarja ali
 tudi po 6 mesecih v
 Poslila proti povzetju ali
 zamenjavi denarja ali
 tudi po 6 mesecih v

6 mesecev na polizkušnjo!
 3 mesece krediti
 in enake strokovne reklame moja svetovnoznana
 trdila ne potrebuje pri pohvali svojih ur. Raz-
 posiljam že leta
 v popolno zadovoljnost
 svojim zasebnim odjemalcem svojo pristno ame-
 rikansko, antimagetiško, sistem
 Sane
 Il. 2-25
 z
 verico
 infor-
 racijom.
 Roskopf-patent-rem.
 1072 20-12
 uro s sidrom št. 99
 s plombo

Zastopnik: **FR. SEUNIG, Ljubljana**
 31 Dunajska cesta 31 zraven
 arango

HAMBURG-AMERIKA

Iz Ljubljane v
 Novi Jork.

Odhaja se iz Ljubljane vsak
 ponedeljek, torek in četrtek
 v tednu. 1503 52-51

Izvrstna sigurna vožnja z brzo-
 parniki samo 6 dni.

Pojasnila po večkrat brezplačno.

Zaloga čevljev

Julija Štor v Ljubljani
 v Prešernovih ulicah št. 5.

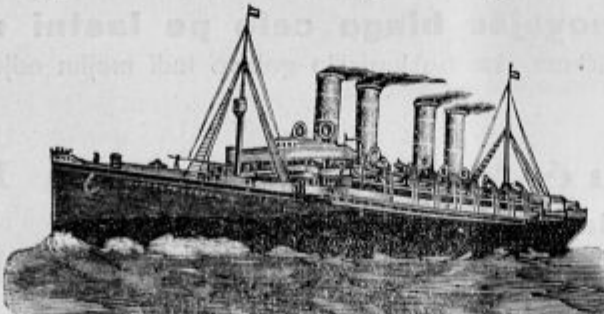
Največja zaloga moških, damskih in otroških
 čevljev, čevljev za lawn-tennis in pristnih
 golsserskih gorskih čevljev.

Prešernove ulice št. 5
 Ljubljana.

Najpriležnejši čevlji sedanosti.

Elegantna,
 skrbna izvršitev
 po vseh cenah.
 771 52-20

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
 „Severonemškega Lloyd“

iz
Bremena
New-York

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori nave-
 denega parobrodne družva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
 leznice dobite v Ljubljani edino-le pri 1663 52-2

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se ti-
 kajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštna realna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ari-
 ona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
 izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor:
 Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

AVGUST REPIČ

sodar

LJUBLJANA (v Trnovem)
 izdeluje, prodaja in popravlja vsako-
 vrstne

— sode —
 po najnižjih cenah.

Kupuje in prodaja stare vinske sode.

Ustanovljeno 1. 1877. Zapriseženi sodnijski veščak.

Franjo Toman

podobar in pozlatař

Ljubljana, Valvazorjev trg šte. 1

se zahvaljuje prečastiti duhovščini za doslej mu izka-
 zano naklonjenost ter se priporoča ob enem v bodoče
 za vsakovrstno, lično, trpežno in ceneno izde-
 lovanje

podobarskih in pozlatařskih del

kakor so: 1465 6-6

altarji, tabernakeljni, lece, podobe, okviri,
 križeva pota, krstna kamna, sv. razpela, sveč-
 niki itd. v poljubnem slogu ali načrtu.

Stare predmete prenavlja tako, da so kakor novi.

V zalogi ima sv. razpela od 4 palce do 3 čevlje,
 na križu in brez križa, s stojalom in brez stojala, po-
 zlačen, slikana in iz trdega lesa. — Če za svetilnice
 za spodaj in zgoraj dobje se od 80 kr. do 8 gld., kroglice
 za vrvi pri svetilnicah in srečnikih, palice za okvire
 (Goldleisten), slike itd.

Vsa dela in prenavljanja izgotovi zanesljivo, natančno
 in kar možno cenó.

TRGOVINA Z MODNIM IN SVILE-
 NIM BLAGOM TER POTREB-
 ŠČINAMI ZA KROJA-
 ČE IN ŠIVILJE.
SEBESTIAN
 LJUBLJANA
 na oglni Zidovskih ulic in Dvorskega
 trga. 1941 41

A. Kraczmer zaloga
 klavirjev

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6

priporoča

popolno zalogo

kratkih klavirjev

mlgnonov in planin

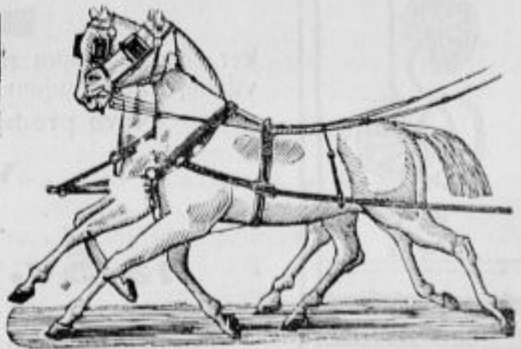

najbolj renomiranih firm
 po najnižjih cenah. Pre-
 igra i klavirji, solidno in

— stanovitno prenavljeni so vedno v zalogi. —

Edino zastopstvo za Kranj-
 sko firm: L. Bösendor-
 fer, c. kr. dvorni in komor-
 ni izdelovalec klavirjev na
 Dunaju; Br. Stingl, c. kr.
 dv. zalagatelj na Dunaju.

Klavirji se popravljajo,
 ubirajo in izvršuje se pod-
 laganje z usnjem strokov-
 njakko in preskrbno in
 naračunavajo najcenejšo.
 1517 52-50

JOSIP STUPICA

jermerar in sedlar

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 6.

Priporočam svojo zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

katere imam vedno v zalogi kakor tudi vse
 druge konjske potrebščine. 541 21

Cene nizke.

Ustanovljeno 1. 1842.

Slikarja napisov
Stavb. in pohištvena pleskarja.
Velika zbirka dr. Schönfeldovih
barv v tubah za akadem. slikarje.
Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptolr: Telefon 154. Delavnica:
Miklošičeva cesta št. 6 Igriške ulice št. 8

Ustanovljeno 1. 1842.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolineja itd.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vsa v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznana rečno in fino po najnižjih cenah.

1966 52-41

Jesenska in zimska doba
1905. 343 52-52
Pristno brnsko blago.

En kos Mtr. 3.10
dolg, zad. za kompl. obleko za gosp. (suknja, hlače, telovnik) stane le
En kupon (kos) za črno salon. obleko K 20, kakor tudi blago za povrhnjice, turist. loden, sviln. kamgarne razpoložljiva po tovarniških cenah kot realna in solidna znana tovarniška zaloga za suknjo

Siegel-Imhof v Brnu.

Vzorci zastoj in franko. Zajem. pošiljatev po vzorcu. Velike so prednosti, ki jih imajo odjemalci, ki dobivajo blago direktno pri tej tvrdki na mestu tovarne.

Originalni

SINGER

Pazite na
tvorniško znamko.

šivalni stroji.

SINGER Co. delniška družba za šivalne stroje.
v Ljubljani sv. Petra cesta št. 6.

399 20-15

Lepa priložnostna darila!

Krasna darila za raz. prilike kakor ure, verižice, križice, obeske, prstane, zapestnice, splošne najrazličnejše zlatnino in srebrnino v modernem secesijonističnem slogu po najnižjih cenah priporoč. p. n. občinstvu,

Fran Čuden

urar in trgovec v Ljubljani,
Prešernove ulice, filijalka na Mestnem trgu. 256 52-33

Novi ceniki tudi po pošti brezplačno.

Po najnižjih cenah

se dobe v tovarni za stroje

:: G. Tönnies v Ljubljani ::

pod jamstvom in po najnovejših modelih in konstrukcijah vse vrste strojev za obdelovanje lesa, jarmenike (Sägegatter) in kompl. oprave za žage, mline itd., turbine, transmisije, vlake, vijake, dvigalnike. Zastopstvo renom. Reform-motorjev za bencin. bencol itd. Lokomobili, Hult-motori (rotacijski parni stroji) parni kotli.

Rabljeni motorji prav ceno.

1354 10-8

FR. BRESKVAR

knjigoveznica v Ljubljani

Ribijski trg, poleg Francišk. mostu.

priporoč. a

svojo na novo urejeno tiskanje trakov za vence, društvene trakove za zastave itd. in vsa spadajoča knjigoveška dela. Reklamne table v različnih barvah. Naročniki izven Ljubljane lahko dobijo zgotovljeno naročilo za prvi odhajajoči vlak, ker je tiskanje napisov za 100% ličneje in ohranjeno za več let od papirnatih nalepljenih črk in tudi ne dražje, nadejam se od slav. občinstva, vrtnarjev in trgovcev, ki se bavijo s predmeti trakov, cenjenega 1587 12-6 naročila.

Cene zmerne, solidna in točna postrežba.

Kavarna

KRAMAR

1561 6-4 Stari trg št. 30

je vsako soboto in nedeljo
celo noč odprta.

Franč Stupica

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1

zraven Figovca,

trgovina z železnino, poljedelskimi stroji in špecerijskim blagom

priporoč. a 471 25

Portland- in Roman-cement, železniške šine in traverze za oboke,

štorje za strope, strešni klej, izolirne plošče, razne štedilnike in peči, kovanje za okna in vrata, kovanje za okna „Patent Avstrija“, železno, pocinjeno in cinkasto pločevino, mrežo za sejanje peska, mrežo in bodečo žico za ograjo, ter vse druge stavbene potrebščine, vodne žage, samokolnice, nagrobne križe, tehtnice in uteže.

orodje za mizarje, tesarje, kolarje, kovače in ključavničarje.

Navadne in stranske (Flügel) pumpe za vodo, pumpe za gnojnico, železne, pocinjene in svinčene cevi za napeljavo vode.

Ročke za mleko, stroje za posnemanje mleka, oprave za mlekarne, lične kletke, razno kuhinjsko opravo.

Velika zaloga slamoreznic, mlatilnic, gepeljnov, čistilnic, trijerjev, preš za grozdje in sadje, strojev za košnje, plugov in bran.

Preproge za vozove, svetilke za kočije. Semena za poljedelce, poljski mavec, svetovnoznan redilni prašek za živino, korenine in fibris za izdelovanje ščetin in čopičev.

Vedno sveže špecerijsko blago in razne rudninske vode!

Podružnica v Kolodvorskih ulicah nasproti „Tišlerju“.

Velik uspeh

Je doseglo naše avstralsko milo brez sode

Manol

1281a 26-5 (zak. zav.)

1/2 škatle K 1.-, 1/2 škatle K 2.-. v dosegu čiste, cvetoče polti, brez peg, lisajev, ogrcev itd. Najboljše sredstvo za roke!

Manol je edino in res preizkušeno, pri plemstvu splošno uporabljeno sredstvo, da se doseže zdrava in čista polt.

Tisoče priznanj!

Dobiva se povsod! Zahtevajte Manol!

„Glavna zaloga!“

F. Vitek & Ko., Praga, Vodna ulica.

V Ljubljani naprodaj v drožerijah: Anton Kanc, A. Korbar, V. Wiebe.

A. Persché

Ljubljana 1647 47

Pred škofijo 21 zraven rofovža.

Priporoč. a svojo bogato zalogo v modnem in svilenem blagu ter potrebščine za krojače in šivilje.

Največja izber modernih kravat za dame in gospode, ovratnikov, srajc, nogavic, rokovic, čepic za otroke, predpasnikov itd.

Moderne izvršne oblike!

NAZNANILO.

Na splošno željo čast. naročnikov sem preselil dosedanje prodajalno z Mestnega trga št. 25 v svetel, zdrav in cén, četudi bolj oddaljen lokal

na Sv. Petra cesti šte. 37 na vogalu Resljeve ceste

(svoječasni prostori „Angleškega skladišča oblek“).

Zaraditega so se mi zmanjšali režijski stroški za tretjino dosedanjih, in bom vedno lahko

prodajal tudi najnovejše blago celo po lastni ceni,

ker se zadovoljim rad tudi s samim konsumskim dobičkom, kar bo koristilo gotovo tudi mojim odjemalcem, ki se jim obenem najvdaneje zahvaljujem za izkazano zaupanje.

Novo prodajalno bom otvoril

v soboto, dné 2. septembra 1905

in bom prodajal od tega dne naprej samo

na Sv. Petra cesti št. 37 na vogalu Resljeve ceste

(svoječasni prostori „Angleškega skladišča oblek“).

Ker se bom pečal tudi s konfekcijo za gospode in dame, z izgotavljanjem kril, klobukov itd., bom opustil različne modne predmete, ki se prodajajo tam separirano **veliko pod lastno ceno.**

Z odličnim spoštovanjem

A. Primožič.

400 104-40

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 18 150-91